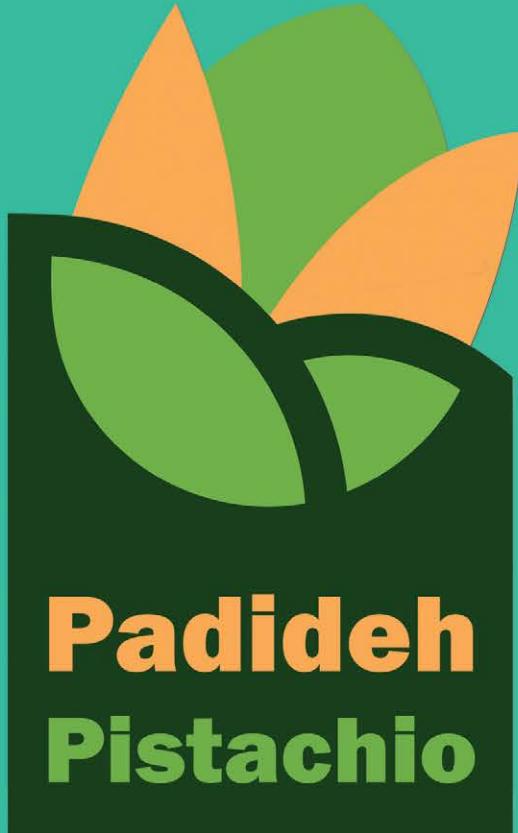

دنیای گل

ماهنامه انجمن پسته ایران
سال دوم - آذرماه ۹۶ - شماره ۲۱

www.iran-pistachio.com

**We are grower,producer and exporter of
HIGH QUALITY IRANIAN PISTACHIO FOR
MANY YEARS**

Central Office : No.699, Imamreza Blvd, Sirjan, IRAN

Factory : 12th km Of Sirjan - Tehran Road, Sirjan IRAN

E-mail: info@iran-pistachio.com

Tell: 0098 - 34 - 42246593

skype ID : padideh.pistachio

OUR QUALITY , YOUR BENEFIT

Knowledge grows

نگاه به نیازهای پسته برای آغاز قوی و مطمئن

مقدار مصرف چالکود

درختان جوان بارده

یارا میلا کمپلکس ۲۵ کرم

درختان بافع بارده

یارا میلا کمپلکس ۵۰ کرم

یارا لیوا تروپیکت ۳۰ کرم

YaraMila™ COMPLEX™

یارا میلا کمپلکس

12-11-18+2.7MgO+8S+micro

- تامین نسبت معادل تمام عناصر غذایی مورد نیاز به صورت یکجا
- عناصر غذایی را به طور مستقیم و تدریجی در اختیار ریشه قرار می‌دهد

- کاربرد آسان و کنترل شده

- افزایش عملکرد و کیفیت محصول

YaraLiva™ TROPICOT™

یارا لیوا تروپیکت

15.5 N, 26.3 CaO

- نیترات کلسیم پوشش دار

- کاهش لکه پوسť استخوانی پسته

- جلوگیری از رسیدن برگ درختان پسته

- افزایش تعداد پسته خندان

- افزایش انس پسته

- کاهش تعداد پسته پوک

۰۳۱۳۵۰۰۷

www.srooyesh.com

@yarasepahanrooyesh

ATIYEH SAZAN MAHNESHAN

Email: info@asmahneshan.com
Website: www.asmahneshan.com

شرکت آتیه سازان ماه نشان

Flora Family

Special Fertilizers

The Pioneering Modern Agriculture

خانواده کودهای تخصصی فلورا برای پسته

- تغذیه درختان پسته با کودهای فلورا
- روی ۱۰٪ کلات شده با مونوواتانول آمین
- روی-بر (Zn = ۱٪، B = ۲٪، N = ۱۴٪) کلات شده با مونوواتانول آمین
- ماکرو کامل هیومیکی فلورا مخصوص چالکود

شرکت آتیه سازان ماه نشان

دفتر مرکزی: تهران، میدان آزادی، خیابان احمد قصیر،
کوچه هجدhem، پلاک ۱۶، طبقه چهارم شرقی

Tel: +9821-57824
Fax:+9821-88513531

سازگان شیمی
Sazgan Chemical Co.

مشارکت برای محافظت از زمین

Union to protect the Earth

شرکت سازگان شیمی (سهامی خاص)

آدرس: تهران . یوسف آباد، خیابان جهان آر، خیابان شهید قهرمان دودانگه (۲۹)
پلاک ۴۸، طبقه اول

تلفن: +۹۸ ۰۲۱ ۸۸ ۳۵ ۲۶ ۹۴ فکس: +۹۸ ۰۲۱ ۸۸ ۳۱ ۱۱
Email: info@sazganchemi.com | Web: www.sazganchemi.com

KLANDAN

صرافی خندان

شیراز - معالی اباد - پاساژ کاتیگا - طبقه اول - واحد ۲۰۵
شرکت تضامنی خندان و شرکاء
تلفن: ۰۹۱۹۷۱۱۸۲۷۵

انجمن پسته ایران:

تلفن: ۰۳۴-۳۲۴۷۵۷۴۹

نمبر: ۰۳۴-۳۲۴۷۸۵۵۳

نشانی: کرمان - بلوار جمهوری اسلامی - خیابان شهید
لاری نجفی (۲۰ متری نادر) - کوچه شماره ۲ - پلاک ۱۲
کد پستی: ۷۶۱۹۶۴۳۱۴۹

سایت: www.iraniastachio.org
پست الکترونیکی: info@iranpiastachio.org

ماهnamه دنیای پسته

صاحب امتیاز: انجمن پسته ایران

مدیر مسئول: حمید فیضی

سردبیر: ابوالفضل زارع نظری

صفحه آراء: نرگس بامری

چاپ: کارمانیا

لیتو گرافی: کتیبه

انجمن پسته ایران در قبال صحت و سقم ادعاهای
مطرح شده در آگهی ها، هیچگونه مسئولیتی ندارد.
استفاده از مطالب با ذکر مأخذ مجاز است.

سال دوم - آذر ماه ۱۳۹۶
شماره ۲۱

فهرست

۸	انجمن های غیردولتی نفع شخصی ایجاد نمی کنند	
۱۱	چهارمین گرد همایی خانواده پسته ایران	
۱۲	کاهش پیش بینی اولیه پسته تولیدی کشور	
۱۳	کیفیت محصول امسال	
۱۶	اصلاح خاک های شور	
۱۷	کاربرد کودهای حیوانی	
۱۹	مدیریت صحیح تربیت و هرس درختان پسته	
۲۱	آنچه در سال تجاری ۹۵ گذشت	
۲۳	ضرورت حضور باغداران در کمیته فروکام	
۲۵	فشار سیاسی، درب را به روی پسته ایرانی بست	
۳۰	منحصر به فرد و خاص باشید!	
۳۲	تناز کمتر از انتظار پسته آمریکا	
۳۲	کیفیت پسته آمریکا بدتر از حد معمول	
۳۳	کاهش پروانه ها غیرقانونی است	

در گفتگو با سعید علیپور مقدم، عضو هیأت امنا انجمن پسته ایران تشریح شد:

انجمن های غیردولتی نفع شخصی ایجاد نمی کنند

نتوانسته تأثیر شایسته را بگذارد و حتی جذب عضو را در این حوزه ها افزایش دهد. اکثر کشاورزانی که در انجمن هستند خودشان صادر کننده هم هستند که موفق هم بوده اند. فکر می کنم نگاه ویژه به تکمیل زنجیره ارزش تولید پسته و ارزش آفرینی می توانند خیلی کمک کننده باشد تا انجمن موفق شود. دلیل اینکه می گویید انجمن نتوانسته کشاورزان را جذب کند و در بخش تولید موفق باشد را چه می دانید؟

من فکر می کنم غالب کسانی که وارد انجمن ها می شوند افرادی هستند که منافع جمعی و گروهی را بر منافع شخصی ترجیح می دهند و آنچه از دستیابی به منافع جمعی حاصل می شود به اشخاص هم می رسد. در حوزه صادرات چون جمع کوچک تری بوده اند، باعث شده است که اثرگذاری انجمن به

فنی مهندسی و نهاده ای می شود. با توجه به اینکه استان ما بیشترین سطح زیرکشت پسته را دارد، برای انتباط دادن نگاه انجمن در حوزه مهندسی کردن تولید سعی کردم که به این بخش ورود کنم. در این راستا سعی بر این بوده که اهمیت حوزه خدمات و بهره وری و مهندسی کردن تولید را به انجمن گوشزد کنم. چون از گذشته نگاه انجمن فقط نگاه به بخش تولید و صادرات بود و این حلقة واسطه مفهود بود. الان با توجه به مشکلاتی که به وجود آمده توجه بیشتر به این حوزه در جهت بالابردن عملکرد و کاهش هزینه، ضروری به نظر می رسد. بنابراین با این نگاه که بتوانیم یک رویکرد جدید به بخش خدمات و فنی و مهندسی ایجاد کنیم، ورود کردیم. لازم می دام که بگوییم انجمن پسته در حوزه صادرات خیلی موفق بوده است، ولی متأسفانه در حوزه تولید و خدمات

من هم به نظر خودم کوتاهی کرده ام و وقت نگذاشته ام همه کوتاهی کرده ایم! قرار نیست یک نفر بتواند همه کارها را انجام دهد. این جملات را سعید علیپور مقدم، کارشناس کشاورزی و کارشناس رسمی دادگستری بعد از تجربه حضور دو ساله اش در هیأت امنای انجمن پسته ایران می گوید. در حال حاضر علیپور در مجموعه تحت مدیریتش به ارائه خدمات فنی و مهندسی از قبیل آزمایشگاه آب و خاک و توزیع نهاده های کشاورزی مشغول است. بر آن شدیدم تا با وی به گفتگو بشنیم تا با دیدگاه ها و تجربه های ایشان در مورد انجمن و فعالیت انجمنی آشنا شویم.

جناب علیپور، چگونه با انجمن آشنا شدید؟

از دیرباز انجمن را می شناسم و یکی از فعالیت های جانبی که همیشه داشته ام این بوده که جزو تشکل های غیردولتی (NGO) بوده ام، از جمله انجمن کارآفرینان رفسنجان و سازمان نظام مهندسی کشاورزی. از گذشته یکی از انجمن هایی که به آن خیلی علاقه داشته ام و با آن همکاری کرده ام انجمن پسته ایران بوده است. با توجه به نگاهی که بخش خصوصی و بخصوص انجمن های تخصصی و تک محصولی دارند، می توانند در حوزه های مختلف کمک کنند و موجب اثربخشی بخش خصوصی و افزایش بهره وری در همه حوزه ها شوند. فکر می کنم انجمن پسته ایران یکی از بزرگترین و مهمترین انجمن هایی است که توانسته تأثیر خوبی روی تغییر نگرش و رویکرد بهره وری در پسته داشته باشد. قیلاً من عضو انجمن بوده ام و در دوره جدید عضو هیأت امنا و در بخش خدمات هستم و این افتخار نصیب شد تا در خدمت انجمن باشیم.

فعالیت شما در مجموعه انجمن پسته و هیأت امنا چه بوده است؟
با نگاهی که انجمن در بحث زنجیره ارزش محصول غذایی پسته از تولید تا صادرات داشت، روزی که وارد هیأت امنای انجمن شدم در بخش خدمات این زنجیره قرار گرفتم؛ این خدمات شامل خدمات

سال ما کارشناسانی داریم که متخصص هستند در بخش های مختلف از قبیل دام، گلخانه و پسته و حرفی برای گفتگو دارند. یکی از نکات مهمی که انجمن به آن ورود نکرده و باید کمک بگیرد و حتی می تواند از افرادی که تأثیرگذار هستند و از این صنعت منتفع می شوند استفاده کند، بخش تحقیقات است. ما در بخش تحقیقات واقعاً ضعیف هستیم. یکی از کارهایی که مجموعه ما دارد به آن ورود می کند، بخش تحقیقات خصوصی است؛ الان دغدغه ما این شده است که خودمان به عنوان یک بخش خصوصی کار تحقیقاتی انجام دهیم. ما باید حرکتی در این حوزه بکنیم، حتی اگر ابزار آن را نداشته باشیم و موفق نشویم. متأسفانه هم اکنون حضور اعضای هیأت امنا فقط در یکسری از جلسات برای تصویب بودجه و برخی از مسائل کلان بوده است. حتی در حوزه خدمات که ما بودیم هیچ کاری از مانخواستند و یا حتی مانخدمان نیامدیم.

دلیل نیامدن شما چه بوده

است؟

نمی دانم؛ شاید فضا نبوده؛ شاید نخواستند؛ شاید آدم ها اجازه ندادند؛ شاید یکسری لابی ها که آنها وجود دارد باعث شده؛ شاید افرادی که آنها حضور دارند و یکسری از خط و مشی ها را ترسیم می کنند، اجازه ندادند.

شما فکر می کنید درب انجمن بسته است؟

نه، نیمه باز است، برای همه باز نیست.

یعنی کسی بخواهد عضو

شود، نمی تواند؟

نه کسی که عضو شده اگر بخواهد حرف بزند، نمی تواند. همه آدم ها اینگونه نیستند که درب را باز کنند و بیایند داخل، بلکه باید دعوت شوند. درست است که ما عضو هستیم و انجمن به عنوان منزل ما است ولی به هر حال انجمن یک نفر بزرگتری دارد که باید از کوچک ترها بخواهد که حضور پیدا کنند. باید اجازه داده شود که بقیه هم بازی کنند. به نظرم کسانی که بازی گردانی می کنند، بیشتر انتخاب می کنند که چه کسانی بازی کنند و چه کسانی نکنند.

چه چیز به عنوان رسالت

انجمن در ذهن شما است؟ آنچه که روز اول در اساسنامه انجمن آمده است، واضح و مبرهن است، خیلی

خرده مالک گرفته تا صادرکننده که در انتهای زنجیره تولید قرار گرفته است. اینکه می فرمایید انجمن به دلیل مسائل حاکمیتی در بخش تولید موفق نبوده است، منظورتان حاکمیت انجمن است یا کشور؟ منظور حاکمیت دولت و دخالت های آن است. من نگفتم انجمن موفق نبوده، بلکه اثرگذاری قابل توجهی نداشته است. انجمن خیلی کارها انجام داده و برای ارتقا تولید هم زیاد فعالیت کرده است؛ انجمن تورهای آموزشی برگزار کرده و نگاه متفاوتی ایجاد کرده است، با افراد موفق در حوزه تولید صحبت کرده است. ولی می خواهم بگویم آن چالش هایی که ما در حوزه تولید داریم مانند بحران آب و انتقال آب تحت تأثیر دولت است و نیاز داریم که انجمن به این مباحث خیلی قوی تر ورود کند؛ یعنی حضور پررنگ تری داشته باشد؛ این اتفاق در انجمن نیفتاده است.

دستیابی به این هدف نیازمند

چیست؟

انجمن باید بتواند مطالبه گری خود را خیلی قوی تر انجام دهد. چگونه است که در یک کشور خارجی از طریق یک برنامه تلویزیونی روی تفکر رئیس جمهور اثر می گذارد؟ ما خیلی در انجمن محافظه کاری کرده ایم؛ بنابراین باید بتوانیم مطالبه گری را تقویت کنیم و آنچه که حق کشاورز است، گرفته شود. حتی در این راه اگر نیاز باشد قوانین را هم عوض کنیم. در انجمن در حوزه صادرات شاید تا حدی این کارها انجام شده،اما در حوزه تولید کاری صورت نگرفته است. کشاورزان واقعاً مستأصل هستند و با مشکلات زیادی دست و پنجه نرم می کنند. انجمن باید در تک تک موضوعات مربوط به تولید پسته راهکار ارائه دهد. نیازی هم نیست انجمن رأساً برای حل این مشکلات ورود کند، بلکه انجام این کارها باید به شرکت های خصوصی محول شود. در این راه انجمن باید به عنوان یک اتاق فکر ارائه طریق کند. همین کارها را ما در سازمان نظام مهندسی کرده ایم؛ ابتدا می گفتند که کارشناسان بی سواد هستند، اما هم اکنون این تفکر ایجاد شده است که اگر به کارشناسان فضا بدهنند، می توانند خیلی خوب عمل کنند؛ شاید در سال اول خوب نباشند، بعد از گذشت ۵

دلیل سیاست گذاری ها در این حوزه بیشتر به چشم بیاید. اما در بخش های کشاورزی و تولید مشکلات زیادی وجود دارد و این موارد بیشتر حاکمیتی هستند، بنابراین انجمن نتوانسته در آنها تأثیر بیشتر و مناسب تری بگذارد؛ مانند مشکل آب، بخش نهاده ها، آموزش و ارتقا توانمندی کشاورزان خرده مالک، مشکل خرده مالکی. از آنجایی که این موارد جزو بحث های حاکمیتی هستند، انجمن نتوانسته خیلی موفق باشد؛ چون انجمن منابعی نداشته، به این موارد ورود نکرده و اگر ورود هم کرده به چشم نیامده است. همه اینها نیاز به ستر دارد. من معتقدم زمانی فعالیت های انجمن می تواند اثرگذار باشد که خرده مالکین هم خود را عضوی از انجمن بدانند. وقتی خرده مالکین در انجمن حضور داشته باشند، قطعاً شکل و بُوی انجمن متفاوت خواهد شد و این موضوع به رشد و بالندگی انجمن کمک می کند. بنابراین انجمن باید بتواند به بحث خرده مالکی ورود کند و نه تنها به دنبال حل کردن مشکل مالکیت باشد، بلکه باید بتواند مشکل عملکرد را حل کند. از سال ۱۳۴۳ بحث شرکت های سهامی زراعی و تعاونی روستایی مطرح شد و نگاه های مختلفی در جهت تجمیع اراضی ایجاد شد؛ اما هیچ کدام موفق نبودند. ما اگر نگاه و طرز فکر جدید و متفاوتی را بیاوریم که مسئله خرده مالکی یا مشکل بخش خدمات را حل کند، می تواند روی عملکرد خیلی اثر بگذارد. باید کاری کنیم که عملکرد کشاورز از ۷۰۰ کیلوگرم در هکتار به حداقل ۳ تن در هکتار برسد. بنابراین انجمن باید یک رویکرد و چشم انداز در این مسیر داشته باشد. اگر بتوانیم حضور بخش های خصوصی از قبیل حضور انجمن در دنیا و به نحوی حضور شرکت های وابسته و حضور کشاورزان را پررنگ تر کنیم، بهتر است. انجمن باید بتواند به همه این حلقه ها تک تک ورود کند. من زمانی انجمن را موفق می دانم که تک تک کشاورزان خرده مالک هم عضو انجمن باشند و آنقدر انجمن به هر نحوی برایشان اثربخش باشد که حضورشان برای حمایت از انجمن را ببینیم؛ نه اینکه فقط یکسری از افراد خاص حضور داشته باشند. بستر سازی و ایجاد فضا برای رشد ضروری است تا همه به نحوی منفع شوند؛ از کشاورز

بودجه خوبی دارد و می‌تواند کمک کند. متأسفانه ما در مطالبه گری ضعیف هستیم و در انجمن اینکار به خوبی انجام نشده است. اینکه یک شخصی در دولت پیدا شود و صادرات را مننوع کند، نشان می‌دهد دولت خیلی قوی است. انجمن باید خیلی قوی شود.

این قدرت باید از کجا بیاید؟ این قدرت از مردم و اعضایش می‌آید. از پشتیبانی اعضاش می‌آید، از اجتماع می‌آید. واقعاً وضعیت پسته نگران کننده است و تولید جوابگوی هزینه های نیست؛ انجمن برای این موضوع چه فکری کرده است؟ اگر پسته ای وجود نداشته باشد انجمن پسته ای هم نخواهد بود. شاید انجمن کاری انجام داده است، ولی من خروجی آن را ندیده ام.

منظور تان از انجمن، هیأت امنا، هیأت مدیره یا کادر دبیرخانه است؟

منظور کل مجموعه انجمن و اعضاش است. قرار نیست یک نفر بتواند همه کارها را انجام دهد. من هم به نظر خودم کوتاهی کرده ام و وقت نگذاشته ام. همه کوتاهی کرده ایم. انجمن قرار نیست کار تحقیقاتی انجام دهد، بلکه باید به من که در بخش خصوصی هستم بگوید تا بروم اینکار را انجام دهم.

سخن پایانی شما

خوشبختانه آدم های بزرگی در انجمن حضور دارند. معتقدم که انجمن و تشكل های خصوصی کارهایی می‌توانند انجام دهند که هیچ دولتی قادر به انجام آنها نیست. کار انجمن تسهیلگری، توسعه و ارتقا توانمندی ها است. انجمن باید چالش ها را شناسایی و از خوب حمایت و از بد جلوگیری کند که شامل اطلاع رسانی و آموزش می‌شود.

یک اصطلاحی وجود دارد به نام تخریب خلاق؛ به این معنا که برای کار کردن در یک حوزه باید فکر متفاوت داشته باشید و تخریب خلاق انجام دهید. انجمن باید این نگاه را ایجاد کند. همه می‌ترسند این ساختار بهم بخورد و مشکل ایجاد کند. اگر تخریب خلاق در این سیستم ایجاد شود خیلی از ذهنیت ها را تغییر می‌دهد و از نو ساخته می‌شوند. ما باید بر اساس داشته های قبلی حرکت کنیم، بلکه باید نوآوری و خلاقیت به خرج دهیم.

حاضر به تغییر رویکرد خود نیستند؛ حاضر نیستند به سمت تفکر جدید و نو بروند و در مقابل دیگران جبهه می‌گیرند. نکته دیگر اینکه باید شرایطی فراهم شود که اعضای انجمن با میل و رغبت ادامه همکاری دهند و با عاقمندی متقاضی عضویت باشند.

شما عضو هیأت امنا انجمن هستید و از وضعیت عملکرد آن راضی نیستید! فکر می‌کنید هیأت امنا باید چه برنامه های انگیزشی ارائه دهد؟ آیا تغییری در ارائه خدمات باید صورت بگیرد؟ اینکه مستقیماً بگوییم انجمن در چه حوزه هایی ورود کند و در چه مواردی وارد نشود نمی‌توانم بگویم. اما فکر می‌کنم انجمن می‌تواند در جهت ساماندهی وضعیت حلقه زنجیره بین تولید، خدمات و تحقیقات با نگاهی بی طرفانه به افراد حاضر در صنعت تلاش کند.

فکر می‌کنید چقدر پتانسیل برای رفتن به این سمت وجود دارد؟

اگر وجود ندارد باید توسعه پیدا کند. **هزینه این کار باید از کجا تأمین شود؟** اگر افراد، اثربخشی را بینند، خودبخود خودشان جذب می‌شوند و هزینه ها پرداخت می‌شوند.

از طریق عضویت منظور تان است؟

بله، از طریق عضویت. اما انجمن باید یکسری منابع درآمدی هم داشته باشد که هیأت مدیره تعیین می‌کند؛ مانند تورها و دوره های آموزشی. انجمن یک راهبرد دارد که باید انجام شود و عدم تأمین بودجه دلیل این نمی‌شود که این کارها را انجام ندهیم. می‌توانیم استراتژی را تغییر دهیم اما چشم انداز که عوض نمی‌شود.

همه افرادی که در این صنعت در حال فعالیت هستند، نگران صنعت شان هستند و مطمئن باشید زمانی که یک متولی دوست داشتنی می‌شود که اثربخش باشد. این آثار را کشاورز در عملکرد باشش باید بینند، کسی که صادر کننده است در صادراتش بینند و کسی که توزیع کننده است در خدماتش بینند. باید با انجمن های دیگر و اتاق های بازرگانی همکاری شود؛ اتاق بازرگانی

ساده، اولین چشم اندازی که انجمن دارد، کمک به حفظ منابع، توسعه و بهره وری تولید پسته است؛ یعنی انجمن باید ارائه طریق کند و بستری مناسب برای رشد و بالندگی در صنعت پسته ایجاد کند.

فکر می‌کنید اعضا باید در انتظار دریافت سود مستقیم از سوی انجمن باشند؟

کلاً انجمن های غیردولتی هیچ کدامشان نفع شخصی ایجاد نمی‌کنند. شاید از طریق ارتباطات بتوانند نفعی ببرند. اگر نگاه این باشد که یک نفع جمعی ایجاد شود، همه در صنعت پسته متفق خواهند شد. پس باید اول فکری برای کل صنعت پسته کنیم. بنابراین به صورت آنی نمی‌توان به این منافع دسترسی پیدا کرد. اگر منافع گروهی و جمعی مدنظر باشد در بلند مدت بُرد خواهیم کرد؛ اما اگر هدفمن ااستفاده از یک رانت و نفع شخصی کوتاه مدت باشد به فراموشی سپرده خواهیم شد.

درب انجمن هیچ وقت به روی هیچ یک از تولیدکنندگان پسته بسته نبوده است؛ اما شما گفتید که خرده مالکان عضو انجمن نیستند. مشکل چیست و چه راهکاری برای افزایش عضویت دارید؟

باطناً خرده مالکان در عملکرد انجمن دیده شده اند، اما در ظاهر خروجی کارها به نفع آنها نبوده یا نیست. ۸۰ درصد پسته ما خرده مالکی است، اما چرا آنها اهمیت اینکه انجمن می‌تواند به آنها کمک کند را نفهمیده اند، یکی از ضعف های انجمن است. یعنی اهمیت حضور انجمن برای ساماندهی وضع خرده مالکین درک نشده است. شاید شرایط عضویت برای آنها سخت است و باید تسهیل شود. حداقل می‌توان نماینده خرده مالکان در هر منطقه را انتخاب کرد تا مشکلات آنها هم دیده شود.

انتقادهای مستقیم شما به انجمن چیست؟

انجمن باید درب خود را از حالت نیمه باز به حالت باز تغییر دهد. نگاه ها عوض شود و از تک تک افراد خواسته شود تا برای کمک دادن حضور پیدا کند و اگر شخصی نیامد دلیل آن بررسی شود. متأسفانه کسانی که عضو هیأت مدیره هستند همیشه خیال می‌کنند که تفکرشنان درست است و بقیه اشتباه می‌کند و تا وقتی که این نگرش را دارند،

چهارمین گردهمایی خانواده پسته ایران

۱۹ تا ۲۲ دی ماه ۹۶ - جزیره زیبای کیش

با حضور کارشناسان مطرح کشور و جهان

پیرامون آینده اقتصاد ایران، شناخت بازارهای مختلف بین المللی و مسائل مهم و اثرگذار صنعت پسته

کاهش پیش بینی اولیه پسته تولیدی کشور

کمیته باگبانی انجمن پسته ایران

پیش بینی تولید (تن)	منطقه
۷۰,۰۰۰	رفسجان و انار
۲۸,۰۰۰	سیرجان
۱۹,۰۰۰	کرمان
۲۰,۰۰۰	زرند
۴,۵۰۰	شهریابک
۴,۰۰۰	راور
۱,۰۰۰	راین
۱,۵۰۰	سایر
۱۴۸,۰۰۰	جمع استان کرمان
۲۵,۰۰۰	خراسان رضوی
۱۰,۰۰۰	خراسان جنوبی
۱۲,۰۰۰	یزد
۷,۵۰۰	فارس
۳,۰۰۰	سمنان
۳,۰۰۰	سیستان و بلوچستان
۴,۰۰۰	مرکزی
۲,۵۰۰	قزوین
۱,۵۰۰	اصفهان
۳,۰۰۰	قم
۵,۰۰۰	تهران
۵۰۰	سایر
۷۷,۰۰۰	جمع سایر استان ها
۲۲۵,۰۰۰	جمع کل کشور

میزان تولید محصول پسته خشک در پوست برای سال مخصوصی جاری با کاهش حدود ۴ درصدی نسبت به پیش بینی بهاره، ۲۲۵ هزار تن تخمين زده شد. بر این اساس میزان تولید پسته در استان کرمان ۱۴۸ هزار تن و میزان تولید در سایر مناطق پسته خیز کشور ۷۷ هزار تن برآورد می شود. این در حالی است که اطلاعات پیش بینی مقدماتی انجمن پسته ایران حاکی از تولید ۲۳۵ هزار تن پسته خشک در سال جاری بود.

براساس گزارش نهایی کمیته، سایز پسته ها در سال جاری نسبت به سال های گذشته ریزتر و درصد پسته های طبیعی خندان کمتر شده است.

میزان پیش بینی تولید پسته در سال مخصوصی ۹۵ به تفکیک استان ها و مناطق مختلف پسته خیز استان کرمان در جدول متن ارائه شده است.

در رابطه با جدول تفکیکی تولید پسته سال ۱۳۹۶ ذکر چند نکته ضروری است:

- هر ساله مقداری از پسته تر صرف ترخوری بصورت میوه تازه می شود که در مقادیر مندرج در جدول مقابل منظور نشده است.
- برآورد فوق بر اساس آمارگیری نمونه ای از واحد های فرآوری و باگداران مناطق مختلف کشور راجع به محصول سال جاری نسبت به محصول سالهای ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ بدست آمده است.
- این تخمين صرفاً نمایانگر میزان پیش بینی کمیسیون باگبانی انجمن پسته ایران بوده و احتمال خطأ نسبت به مقدار واقعی محصول سال ۹۶ وجود دارد.
- دبیرخانه انجمن پسته ایران با استقبال از انتقادات، آماده دریافت نظرات و پیشنهادات فعالان صنعت پسته جهت بهبود روش تخمين محصول پسته کشور است.

بنجاه و پنجمین جلسه کمیته باگبانی انجمن پسته ایران با هدف بازبینی محصول پیش بینی شده پسته کشور در تاریخ یکم آذر ماه سال جاری در محل اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی کرمان با حضور اعضای کمیته و همچنین برخی فرآوری کنندگان عضو انجمن برگزار شد.

کمیته باگبانی انجمن هر ساله پس از سپری شدن فصل برداشت، اقدام به بازبینی پیش بینی بهاره به منظور حصول اطمینان از محقق شدن میزان محصول پسته تولید شده می کند. در این راستا پس از بحث و تبادل نظر اعضای حاضر در جلسه و بررسی شواهد و گزارشات مربوط به تولید پسته از کارگاه های فرآوری، نمایندگان و معتمدین انجمن از سراسر کشور،

در نشست چند تن از اعضای کمیته باغبانی انجمن پسته ایران، بررسی شد:

کیفیت محصول امسال

نوسانات دمایی، خسارت دیده است.
هم چنین افزایش دمای هوا موجب عدم توانایی تشکیل گل در سال آینده برای درختان چهار رقم تجاری پسته شده است.

با مراجعه به آمار هواشناسی مشاهده شده است که در فروردین امسال نسبت به دوره آماری ثبت شده، دمای هوا ۲,۷ درجه افزایش داشته است که باعث شده گل انگیزی به شکل مطلوبی انجام نشده و جوانه گل خوبی بوجود نیاید.

ارجمند- به نظر من لازم است که قدری جدی تر به این مسئله نگاه کنیم. توجه کنید که ۲,۷ درجه ذکر شده، در واقع میانگین افزایش دما است. لازم به ذکر است که در برخی روزها شاهد افزایش دمای شدیدی بوده ایم، که این افزایش دما به محصول آسیب می زند. در واقع افزایش دما در مقاطع زمانی حساس در رشد گیاه باعث ضررهای شدیدی می شود.

زنلی- چرا امسال درختانی که زودتر سبزشدن، بهتر بودند؟ چون این افزایش شدید دما را تجربه نکرده و پوست دانه های محصولشان استخوانی تر و مقاوم تر شد. به عنوان مثال در برخی مناطق مانند بافق در استان یزد، امسال بهترین محصول را نسبت به بیست سال گذشته برداشت کردند، زیرا درختان این منطقه یک ماه قبل

محصول امسال، باعث تارضایتی باغداران شده بود. به نظر من همه این موارد می توانست تحت تأثیر یک عامل باشد؛ آن هم آب و هوای است.

اکثر بارندگی ها دقیقا در اوایل فروردین ماه و زمانی که تلقیح صورت می گیرد، اتفاق افتاد. در بحث نیاز سرمایی، شاهد تجربه ای جدید بودیم. در زمستان امسال (سال زراعی ۹۵-۹۶) نیاز سرمایی خیلی دیر تأمین شد؛ به این معنی که تها ۱۵۰ تا ۲۰۰ ساعت از نیاز سرمایی تا آخر آذرماه تأمین شد و ناگهان هوا در دی بهمن و اسفند ماه هوا سرد شده و تا حدی نیاز سرمایی رفع شد.

در ۱۷ فروردین ماه امسال، با کاهش دمای اندکی مواجه بودیم که باعث خسارت ۴ الی ۵ درصدی به محصول به دلیل ریزش جوانه های گل شد. علاوه بر این، از ۲۰ فروردین تا ۲ اردیبهشت امسال شاهد افزایش دما در منطقه رفسنجان بوده ایم، به طوری که در ۲۷ فروردین در این شهرستان دمای هوای ۳۴ درجه به ثبت رسیده است. این افزایش دما در اوج زمان گل دهی محصول، باعث خسارات فراوانی به

بسیاری از ارقام محصول از جمله اکبری، احمدآقایی و فندقی شد. به طور مثال می توان گفت ۷۰ درصد از سطح زیر کشت پسته اکبری به دلیل این

بسیاری از باغداران معقدند گرچه حجم پسته امسال (سال زراعی ۹۶-۹۵) نسبت به سال پیش افزایش یافته، اما برخی مسائل نظری ریزش های اول فصل و پوکی محصول باعث کاهش کیفیت پسته امسال شده است. از این روبرای بررسی ویژگی های کمی و کیفی محصول پسته امسال و دلایل پدید آمدن آنها، در ادامه به مناظره و گفتگوی چند تن از فعالان و صاحب نظران در زمینه باغداری پرداخته می شود. مطالبی که در ادامه ذکر می شود را شاید نتوان به طور صد درصد به همه مناطق پسته کاری و محصول تولیدی تعمیم داد، اما در مورد اغلب مناطق صادق است.

لازم به ذکر است در گزارش پیش رو فاطمه نظری عضو هیأت مدیره انجمن پسته ایران و رئیس کمیته باغبانی انجمن، بهروز زینلی به عنوان باغدار، حسین رضایی مدیر جهاد کشاورزی شهرستان رفسنجان، نوید ارجمند و حسین مهرابی از اعضای هیأت امنا انجمن در کارگروهی ذیل کمیته باغبانی به بررسی محصول امسال از زایدی مختلف پرداخته اند.

رضایی- امسال در همه مناطق پسته کاری ایران، شاهد نوسانات دمایی، هجوم آفات و ریزش بی سابقه در اردیبهشت ماه بوده ایم. هم چنین میزان پوکی

چندانی با پسته پارسال نداشت. نکته دیگر اینکه امسال در کرمان همه ضبط ها از اینکه پسته ها جواب نمی دهند، شکایت داشتند. نسبت تر به خشکی که سال های گذشته به طور متوسط ۳ به ۱ بود، امسال بیش از ۴ شده است. با قرار دادن نمونه پسته های سال گذشته و امسال در یک حجم ثابت و شمردن تعداد دانه ها و تعیین آنس، اعداد جالبی به دست آمد. نسبت آنس به طور متوسط نسبت به سال های قبل بین ۱۰ تا ۱۲ درصد ریزتر شده بود. با شمارش تعداد دانه ها در حجم ثابت مشخص شد که افت تعداد دانه بین ۴ تا ۶ درصد است. یعنی درصد تعداد دانه به میزان آنس پسته ها افت نکرده است.

زینلی - یعنی حجم خیلی کم نشده، ولی وزن دانه کم شده است.

مهرابی - پوست استخوانی پسته امسال نازک بود، اما مغزها نسبت به پوست سنگین تر بود. امسال در فندقی های خندان متوسط عیار حدود ۵۷ است، در حالی پارسال این عدد ۵۵ بود.

نظری - ولی من فکر می کنم با وجود آفت، مغز پسته ها لاغر است و مثل قبل پُر نیست.

مهرابی - این مطلب درست است، اما نکته قابل توجه این است که پوست استخوانی نسبت به سال قبل خیلی نازک تر شده است. پوست حجم دارد، یعنی بزرگ است ولی وزن ندارد.

زینلی - یعنی این عدد از روی پوست رفته روی مغز.

رضایی - به نفع مصرف کننده.

نظری - نخاله ها را وزن نکردید؟

مهرابی - پوست تازه روی آن با پارسال فرقی نکرده و پسته از نظر اندازه ای بزرگ است. دلیل این که همه می گفتند چرا پسته ها مثل پارسال جواب نمی دهند، افزایش نسبت تر به خشک است. یعنی جرم حجمی پسته کم شده است؛ حجم دارد، ولی وزن ندارد. **زینلی** - امسال هر کس پسته تر فروخته سود کرده است و آنهایی که خریدند ضرر کردند، چون حجم زیادی از آن پوست بوده است.

مهرابی - امسال مقدار پسته روی درختان زیاد بوده و کشاورزان سعی کردند که به درختان آب برسانند و مقدار زیادی از این آب در پوست و مغز

نابود کرده است.

رضایی - البته جمعیت امسال پسیل با سال گذشته یکسان بود. دلیل اینکه امسال بیشتر خودش را نشان داد این بود که پسته روى درختان زیاد بود و در این شرایط حساسیت بیشتر است. با بررسی وضعیت محصول امسال مشاهده شده در مناطقی که وضعیت آبی خوبی دارند، تنش های محیطی کمتر توانسته به محصول خسارت بزند. باغ هایی که مدیریت آب و آفات را به نحو شایسته ای انجام داده اند، میزان پوکی محصولشان زیر ۱۰ درصد بوده است. باغدارانی که مدیریت تغذیه مناسبی در باغشان اعمال کرده اند، حجم بالایی از محصول برداشت کرده اند.

نظری - آنچه تا اینجا گفته شد بیشتر درباره دلایل بروز این مسائل بود. آیا کسی درباره خصوصیات محصول امسال آماری جمع آوری کرده است؟

مهرابی - زمان برداشت پسته در خراسان، آنچا حضور داشتم. ظاهر پسته های تازه کاملا درشت، خوش اندازه و همه چیز خوب به نظر می آمد. بنا بر گفته یکی از ضباطان، نسبت پسته تر به خشک امسال در خراسان که همیشه عده هایشان زیر ۳ بود، ۴,۶ شده است؛ یعنی ۴ کیلو و ۶۰۰ گرم تر به یک کیلو خشک. استنباطش هم این بود که اشتباه شده است. در بررسی که انجام شد، ظاهر پسته فندقی کاملا درشت و همه چیز خوب بود، ولی از ظاهر پسته نمی شد قضایت کرد. با اندازه گیری مجدد مشخص شد که نسبت تر به خشک ۴,۴ است و با عدد اولیه که توسط ضباط به دست آمده بود، هم خوانی داشت. حدس اولیه این بود که پسته از نظر عیار مشکل دارد. اما زمانی که پسته خندان و دهان بست به طور جداگانه عیار گیری شدند، عیار خندان ۵۷ تا ۵۷,۵ گرم و دهان بست آن نزدیک به ۵۱ به دست آمد؛ پس عیار پسته هم درست بوده است. سوال این است که کدام قسمت از دانه پسته کم آورده است که بین آنس پسته امسال و سال گذشته اختلاف زیادی وجود دارد؟ به طور مثال پسته مورد بررسی امسال ۳۴-۳۳ دانه شده بود. در حالی که پارسال پسته همین باغ ۲۷-۲۶ دانه بود. و در ظاهر پسته امسال تفاوت

از آغاز بهار جوانه زندد.

رضایی - طبق آمار موجود، در ده سال گذشته خسارت محصول بر اثر افزایش دما بیش از خسارت آن به دلیل کاهش دما (سرمازدگی) بوده است. وظیفه من و همکارانم در جهاد کشاورزی، آموزش باغداران در جهت کاهش خسارات محصول بر اثر تغییرات اقلیمی، تنفس های دمایی، شوری و... است.

ارجمند - به نظر من مسائل آب و هوایی و زیست محیطی کم اهمیت نیستند. در حال حاضر، درختانی که هنوز به طور کامل خزان نکرده اند، برگ جدید آورده اند. باید فکر کنیم که چگونه می توانیم کشاورزی مان را با این شرایط تطبیق دهیم. در دنیا دارند این کار را می کنند. در این خصوص مقاله زیاد است. حتی در کانادا که وضعیت اش خیلی بهتر از ماست، در تلاش هستند تا خود را با شرایط اقلیمی و آب و هوایی وفق دهند.

زینلی - ما در بخش تحقیقات یک دنده عقب به سمت بی نهایت رفته ایم. در موسسه تحقیقات در رابطه با ۴۷ واریته پسته تحقیق شده، الان شما بروید وضعیت باغات این نهاد را ببینیدا همه درختانشان خشک شده و در پی فروش آن هستند. موسسه تحقیقات در موضوعات مختلف به جمع آوری آمار و اطلاعات می پردازد، اما در برخی موارد کار را نیمه تمام رها می کند. به طور مثال عارضه لکه پوست استخوانی سی سال است که وجود دارد و هنوز برای رفع آن به نتیجه ای نرسیده ایم. یا مسئله پسیل که روز به روز حادتر می شود.

نظری - آیا لازم نیست که ما نسبت به پسیل مثل قرنطینه برخورد کنیم. به طور مثال وقتی بیماری آنفولانزا در یک منطقه شیوع پیدا می کند، دولت چه اقدامی می کند؟ آیا قرنطینه نمی کند؟ آیا بهتر نیست مانیز با پسیل اینگونه برخورد کنیم؟ قرنطینه یعنی اینکه از یک گوشه ای که طغیان شروع می شود صد درصد نیرو بگذاریم، به مردم آگاهی بدھیم تا از آنجا مبارزه کنند و نگذارند اینقدر توسعه پیدا کند. در حال حاضر یک باغدار علیه آفتی مانند پسیل سم پاشی می کند و دیگری خیر. مضل عضل پسیل از تغییر اقلیم بدتر است. درختان ما را واقعا

مانند فندقی هر چه پیرتر می شود، دیرتر سبز می شود. در مورد کله قوچی هم بدین صورت است که پسته های جوان کشیده تر هستند. تنها رقمنی که هر چه پیرتر می شود، پسته ها درشت تر و سفید تر می شود، فندقی است. فندقی با افزایش سن، شاخه های بزرگ را خشک می کند و بدین ترتیب به صورت خودکار تعداد شاخه ها را کم می کند.

مهرابی- در خاتمه من باید دو نکته را اضافه کنم؛ اول اینکه ما همیشه معیار انس را برای پسته در نظر می-گیریم، به عبارتی تعداد دانه در وزن ثابت. اما ما باید تعداد دانه در حجم ثابت یا به عبارتی جرم حجمی آن را هم در نظر بگیریم، که امسال تفاوت آن را شاهد بودیم. نکته دیگر این که آن مقدار پسته ای که می فروشیم با چه عیاری است؟ چون تفاوت پسته ایران با سایر رقبا در عیار است. مثلاً پسته انس ۳۲ می تواند ۵۵ گرم یا ۵۷ گرم مغز داشته باشد؛ چرا باید قیمت این دو مساوی باشد. باید تفاوتی بین کشاورزی که بیشتر رسیدگی می کند و هزینه بیشتری می پردازد و این هزینه هم صرف مغز پسته می شود و سایرین باشد.

می خواهم پیشنهاد ۳ تایی کردن انس ها را بدهم؛ چون پسته ما به سمت ریز شدن پیش می رود. انس های ۳ تایی فاصله را زیاد می کنند و رقم های مختلفی را در خود جای می دهند. برای مثال اگر امسال در رقم احمدآقایی انس را ۲۸-۳۰ بگیریم، یک انس ریز محسوب می شود و اگر ۲۶-۲۸ در نظر بگیریم شاید درست و کمیاب باشد. ولی اگر در انس های ۳ تایی مانند ۲۱-۲۲، ۱۸-۲۴، ۲۱-۲۴ و حتی ۲۷-۳۰، ۳۰-۳۳، ۳۳-۳۶، ۳۶-۳۹ بیانند، خیلی بهتر است. مثلاً وقتی می گوییم پسته زیر ۲۰، اگر حد این طیف ۲۱ باشد حجم زیادی از اکبری ها که خوش رویت و توجیخ هستند، در ۱۸-۲۱ جا می گیرند و ۲۲ به ۲۱-۲۴ اکبری، کله قوچی و احمدآقایی متوسط را شامل می شود. ۵ تایی برای ما که ارقام زیادی داریم، مشکل ایجاد می کند. ۳ تایی یک عدد معقول است که بیشتر پسته ها در آن قرار می گیرند. برای مثال، برای پسته فندقی انس ۳۰-۳۳ و ۳۳-۳۶ مناسب است.

فرق چندانی ندارند. امسال پسته ها از لحاظ یکنواختی و اندازه خیلی به هم نزدیک هستند و به عبارتی ریز و درشت نیستند.

در مورد پوکی و روآبی باید بگوییم که پارسال از روآبی سبک و روآبی نیمه سنگین تا دهن بست یک طیف پراکنده وجود داشت و بیشتر تجمع آنها از روآبی با عیار ۳۰ تا پسته خندان با عیار ۵۴ الی ۵۵ بود. اما امسال این فاصله زیادتر شده است؛ عیار روآبی ها عمدها بالای ۴۰ است و یا به نسبت پوک کامل هستند؛ حد وسط خیلی کم است. به عبارتی میان آبی نداریم. امسال متوسط عیار روآبی ها پسته کله قوچی در یک ضبط ۴۹,۵ بود که به عبارتی دهان بست بودند. هم چنین امسال متوسط عیار دهان بست بالا بوده است؛ به طوری که اگر پارسال بین ۴۶ و ۴۸ بود امسال بین ۴۸ و ۵۰ است. به عبارت دیگر، امسال دهان بست عیار پایین یک مقدار کمیاب است.

نظری- محصول سال قبل آمریکا ۴۰۰ هزار تن بوده است و اذعان داشتن که محصولشان کیفیت خوبی نداشته است. آمریکایی ها در مورد مشکلات آب و هوایی صحبتی نداشته و نداشتن کیفیت را به حجم زیاد محصول ربط دادند. اگر بخواهیم در پسته ایران یک تفکیکی قائل باشیم و بدانیم که اثرگذاری کدام عامل بیشتر بوده است، می توان این کار را انجام داد؟ آیا تعریف ما از کیفیت با آمریکایی ها متفاوت است؟

مهرابی- چهار پارامتر کیفی وجود دارد: زرد، نخود، پوک و دهان بست. امسال وضعیت سه مورد اول خوب بود. فقط دهان بست مشکل داشته و درصد آن افزایش پیدا کرده است. که این مورد را می توان به حجم زیاد محصول ربط داد. امسال کیفیت محصول خوب بوده است. درصد پارامترهای مربوط به کیفیت از قبیل درصد پوک، زرد و نخود امسال به نسبت سال قبل پایین بوده اند.

زینلی- البته ما باید سن درختان را هم در نظر بگیریم، درختان ما به سمت پیر شدن می روند. احمدآقایی از جمله گونه هایی است که وقتی پیر می شود، سرمزدگی کمتر روی آن تأثیر می گذارد و دانه های آن گرد و کروی شکل می شود. هم چنین احمدآقایی

پسته رفته و مغزها پر شدند؛ علاوه بر این کمبود کلسیم در پوست چوبی در اردیبهشت ماه رخ داده است. اما میزان آب اضافه ای که کشاورزان در دو ماه آخر پیش از برداشت محصول به درختان داده اند، باعث رسیدگی محصول و افزایش حجم و وزن دانه شده است. هم چنین باعث آبدارتر شدن پوست تازه محصول نسبت به سال قبل شده است.

به طور مثال، عیار ۵۷ به دلیل همین آبیاری اضافه بوده است. علاوه بر این باید بگوییم که نسبت تر به خشک پسته کله قوچی استثنایی بوده است. **زینلی**- نسبت وزنی تر به خشک در پسته کله قوچی نسبت به سایر ارقام همیشه بهتر در می آید. البته امسال جزو نوادر سال هایی بوده است که از ۲ کیلو و ۳۰۰ گرم پسته تر ۱ کیلو خشک درآمده است و کمترین درصد پوکی را داشته است که حدوداً ۸ تا ۹ درصد بوده است.

مهرابی- موضوع افزایش نسبت تر به خشک و اندازه هایی که اشاره شد روی فندقی زیاد مشهود بود، روی احمدآقایی کمتر و روی کله قوچی وجود نداشت. پسته های کله قوچی به همان اندازه که انس آنها پایین است، ریزتر هم بودند و چون مقدار زیاد بوده است، نسبت تر به خشک بهتر جواب داده است.

نکته جالب توجه اینکه به دلیل کلفت تر بودن پوست تازه، پوست استخوانی پسته تمیزتر بوده و لکه های سیاه کمتر داشت. استنباط شخصی من این است که آن آبیاری زیاد آخر فصل و کلفت بودن پوسته نرم تا آخرین لحظه مقاومت کرده و ترک نخورده است و بدین ترتیب اجازه لکه انداختن را نداده است.

نظری- چه شرایطی ایجاد می شود که درخت پوسته نرم را کلفت می کند؟ یعنی ممکن است به خاطر سرما این مساله ایجاد شود؟ چون ما توانایی آبیاری زیاد درختان را نداریم.

مهرابی- این مسئله دلیل دیگری دارد. هر سال در شهریور ماه با گرم تر شدن هوا، تبخیر از سطح پوست تازه انجام می شده، ولی امسال به دلیل سرد بودن هوا، پوسته تبخیر کمتری داشته و آب را در خودش نگه داشته است. از لحاظ ظاهری پسته امسال نسبت به پسته پارسال از لحاظ انسی ریزتر شده است، ولی از لحاظ ظاهری

اصلاح خاک های شور

حسین رضایی تاج آبادی
کارشناس ارشد باگبانی

کاهش می یابد و خزان زودتر از موعد رخ می دهد. محدودیت بعدی، برهمن خوردن تعادل عناصر غذایی در خاک با افزایش شوری است. وجود منیزیوم بالا، جذب کلسیم را تحت تأثیر خود قرار می دهد. سدیم بالا جذب پتابسیم را با مشکل مواجه می کند.

اما برای کاهش اثرات بد شوری چه کارهایی می توانیم انجام دهیم؟ اولین و راحت ترین کار، آبشویی سنگین زمستانه است. اما سوال بعدی این است که چه حجم آبی برای رسیدن به این هدف باید استفاده شود؟ نتایج یک طرح تحقیقاتی نشان می دهد استفاده از یک نوبت آبیاری سنگین به حجم هزار تا ۲ هزار متر مکعب در هکتار در فصل زمستان می تواند تأثیر خوبی داشته باشد. همچنین در این بررسی مشخص شده است که چنانچه قبل از آبشویی، خاک شخم زده شود، اثر بیشتری در کاهش شوری عمق های مختلف خاک نسبت به خاک شخم نخورده، دارد. حدود ۷۰ درصد ریشه های فعال درخت پسته در عمق ۴۰ تا ۸۰ سانتی متری خاک واقع شده اند، در صورتی که خاک شخم زده شود و سپس آبشویی انجام گیرد، حدود ۲۵ درصد نسبت به زمین شخم نخورده شوری را کاهش می دهد.

مورد بعدی استفاده از مالج است. در مناطق پسته کاری، مالج فراوان و ارزان قیمتی که یافت می شود، ماسه بادی است. این مالج از تبخیر سطحی جلوگیری می کند و از این طریق تجمع شوری در سطح خاک کاهش می یابد. اثر گچ یک شبه نیست، بلکه تدریجی است و تا ۴۰ ماه می تواند اثرگذاری داشته باشد. کار گچ این است که نفوذپذیری آب را بهبود می بخشد، اما در بحث شوری مهمترین مزیت استفاده از گچ جایگزینی سدیم با کلسیم است.

گچ با توجه به میزان خلوص مقدار قابل توجهی کلسیم دارد که باعث کنده شدن سدیم موجود در خاک می شود و به این صورت در کاهش شوری

همیشه باگداران در بحث تغذیه می گویند چه کودی استفاده کنیم، اما با کاربرد کودهای توصیه شده نتیجه ای نمی گیرند. آنچه خیلی تأکید می شود این است که می گوییم اول اصلاح خاک و آب و سپس تغذیه. تازمانی که خاک اصلاح نشده باشد هر تغذیه ای هم که انجام شود بی نتیجه است.

از آنجایی که غالب مناطق کشور، خشک و نیمه خشک است و مناطق پسته کاری هم در همین مناطق احداث شده اند، مشکل عدمه خاک، شور و سدیمی بودن آن است. کمبود بارندگی، اقلیم خشک و تبخیر زیاد در این مناطق باعث تجمیع املال و همچنین شوری و کاهش کیفیت آبها مزید بر علت شده است تا شوری در باغ ها مسئله ساز شود. هم اکنون اثرات این شوری در رشد درختان پسته بسیار مشهود است و باعث شده که مانند ۱۵ سال گذشته رشد قابل توجه درختان را شاهد نباشیم. سطح برگ کاهش یافته؛ بنابراین درخت نمی تواند بار خود را به آخر برساند.

کوتیکول برگ ضخیم می شود و تعداد روزنه های برگ کاهش یافته و کوچک تر شده اند. ریشه ها خیلی زود چوبی می شوند و فرصت جذب کود خیلی کوتاه است. شوری از چند طریق رشد گیاه را با محدودیت مواجه می کند؛ اول اینکه میزان آب قابل استفاده را کاهش می دهد و به عبارت دیگر گیاه در شرایط شوری زودتر تشنه می شود؛ به اصطلاح علمی دچار خشکی فیزیولوژیک می گردد. در این شرایط ناگیریم که آب بیشتری بدھیم و یا دورهای آبیاری را کوتاه تر کنیم که امروزه امکان پذیر نیست. مشکل بعدی که با افزایش شوری بیشتر می شود مسمومیت گیاه با یون های کلر، سدیم و منیزیوم است. اخیرا نتایج آزمون برگ نشان می دهد حد سدیم حتی به ۴۰ رسیده است. با رسیدن حد سدیم به این مقدار، حاشیه سوختگی ایجاد می شود و عمر برگ

حسین رضایی تاج آبادی
کارشناس ارشد باغبانی

بیانیه

مشکلاتی که کاربرد کودهای تازه ایجاد می‌کند این است که باعث گرفته شدن ازت خاک می‌گردد. موجودات ریز ذره بینی در کودهای تازه که وظیفه پوساندن کود را بر عهده دارند این ازت را مصرف می‌کنند و درخت در شروع فصل رشد دچار فقر ازت می‌گردد و شروع به زرد شدن می‌کند.

نحوه پوساندن کود تازه

برای پوساندن کودهای آلی باید شیوه ای تعریف شود تا باغداران بتوانند به راحتی این کار را انجام دهند. برای پوساندن کامل کود به رطوبت و باکتری های تجزیه کننده مواد آلی نیاز است. این رطوبت را به راحتی می‌توانیم بواسیله تانکر آب تأمین کنیم تا کود مرطوب شود. ارتفاع کودی که می‌خواهیم آن را بپوشانیم باید بیشتر از ۱,۵ متر شود، چون توده کود بیش از حد گرم می‌شود و سوختن وسط توده را در پی دارد. از کود اوره هم می‌توان برای سریع تر انجام شدن تجزیه کودهای آلی استفاده نمود. تقریباً به ازای هر ۱۰ تن کود آلی ۵۰ کیلوگرم کود ازته را می‌توان اضافه کرد. طی ۲

کاربرد کودهای حیوانی

اختیار گیاه قرار دهد، می‌تواند راندانه بالا و تولید زیادی را انتظار داشته باشد. متأسفانه مشکل اصلی ما این است که نمی‌توانیم این عناصر را در حد کفايت به درخت بدھیم. از آنجایی که سیستم های آبیاری در حال تغییر هستند و نحوه تغذیه از طریق قطره ای با روش غرقابی متفاوت است، رفتن به سمت آبیاری قطره ای می‌تواند کمک زیادی به حل مشکل تغذیه درختان پسته کند. در واقع در باغ هایی که دور آنی ۲ ماه در سال دارند تنها ۳ فرصنت کودی دارند؛ اما با قطره ای شدن آبیاری حداقل در هر ماه ۲ فرصنت کودی وجود دارد و زمان کافی برای تغذیه گیاه از این روش ایجاد می‌شود.

معایب استفاده از کود تازه

مشکل استفاده از کودهای آلی این است که اکثر کشاورزان این کودها را به صورت نپوسیده به کار می‌برند. این کار ماده آلی کارهای مهمتری انجام می‌دهد که اثرات بیشتری در باغ های ما دارد. در بحث تغذیه، ۱۴ عنصر غذایی کودهای گوسفندی پر از بذر علف های هرز است که می‌تواند مشکل مبارزه با علف های هرز را پیش آورد. یکی از

در مبحث کودهای آلی کشاورزان ۴ سوال مطرح می‌کنند؛ یکی اینکه چه کودی بکار ببریم؟ به چه مقدار باید؟ به چه روشهای بدھیم؟ در چه زمانی استفاده کنیم؟ با توجه به اینکه در منطقه خشک و نیمه خشک واقع شده ایم؛ علاوه بر بالا بودن شوری خاک، درجه حرارت بالا است؛ در خاک کمبود رطوبت وجود دارد و در این شرایط سرعت تجزیه مواد آلی بسیار بالا است. نتایج نشان می‌دهد تا الان هر چه آزمون خاک انجام داده ایم، مقدار ماده آلی زیر ۰,۱ درصد است. بنابراین خاک های این مناطق به طور ذاتی از نظر ماده آلی بسیار فقیر هستند.

اگر بگوییم مواد آلی تأمین کننده عناصر غذایی برای درخت پسته هستند، یک ساده انگاری بیش نیست. ماده آلی کارهای مهمتری انجام می‌دهد که اثرات بیشتری در باغ های ما را باید به درخت تغذیه، ۱۴ عنصر غذایی را پیش آورد. چه گلابی و چه سیب. با غداری که بتواند این ۱۴ عنصر را در

بکار روند؛ به این معنی که این کودها با هم مخلوط شوند و برای تقویت جنبه تغذیه‌ای آنها، کود شیمیایی نیز به آنها اضافه گردد. با توجه به شرایط کم آبی و شوری بالا در باغ‌های پسته راندمان استفاده از کودهای شیمیایی بسیار کاهش یافته است و این چیزی نیست جز تخریب و از بین رفتن حاصلخیزی خاک؛ بنابراین نمی‌توان کودهای آلی را کنار گذاشت. کاربرد کودهای آلی به تنها یعنی نیز از جنبه تغذیه مورد نظر نیست و نیاز را برطرف نمی‌کند.

شوری کود مرغی 40% ، کود گوسفندي 25% و گاوی 8% تا 10% دسی زیمنس بر متر می‌باشد. بنابراین باید با توجه به شرایط آب و خاک، تاریخچه باغ و رقم پسته تصمیم گیری شود. مصرف کودهای آلی به مقدار $20\text{ تا }50\text{ تن}$ در هکتار توصیه می‌شود. کود مرغی به مقدار $20\text{ تا }25\text{ تن}$ در هکتار قابل مصرف است و اگر برنامه اصلاح خاک مدنظر باشد تا 50 تن در هکتار از کود گاوی قابل توصیه است.

زمان و مکان استفاده از کودهای آلی

زمان استفاده بهتر است $40\text{ تا }50\text{ روز}$ قبل از سبز شدن درختان باشد تا فرست پوسیدن کودها باشد و تا بهار 2 نوبت آبیاری شود.

محل قرارگیری این کودها بهتر است $30\text{ تا }40\text{ سانتی متری}$ زیر سطح خاک باشد و شیار کودهایی به این منظور کنده شود و هر چه بتوانیم این حجم کود را به شکل جمع تر بریزیم تا با خاک تماس کمتری داشته باشد بهتر است و ریشه‌ها داخل این توده کودی می‌آیند و درخت تغذیه می‌کند. حتی برای جلوگیری از رسوب دادن کودهای شیمیایی در خاک می‌توانند به صورت ساندویچی در بین لایه کود آلی قرار گیرند.

آنچه طی سالیان سال استفاده می‌شود کودهای آلی غنی شده هستند. متأسفانه در ساخت این کودها دانش فنی بکار نرفته و انواع و اقسام کودهای ماکرو و میکرو را مخلوط می‌کنند و در همه شرایط آبی و خاکی توصیه می‌کنند؛ در صورتی که ممکن است این کود تنها در یک شرایط خاص جواب بدهد. روی تولید این کودها نظارت وجود ندارد و بعض‌ای دیده شده است که نتایج رضایت بخشی نداشته‌اند.

تأمین می‌شود.

مقایسه کودهای آلی

اگر بخواهیم مقایسه ای بین کودهای گاوی، گوسفندي و مرغی انجام دهیم، می‌توان گفت کود مرغی غنی‌ترین کود است. این کود ازت و فسفر خوبی دارد و کلسیم آن نسبت به همه کودهای آلی بالاتر است. همچنین منیزیوم و گوگرد بالایی دارد و عناصر میکرو به جز آهن مقدارشان در این کود نسبت به سایر کودهای آلی چشمگیر است.

کود مرغی، گوسفندي، گاوی و اسبی به ترتیب ذکر شده بهترین اثر تغذیه ایی دارند. در کودهای گوسفندي و گاوی آهن بالایی موجود است. در این بین کودهای گوسفندي پتساس و ازت بالاتری نسبت به کودهای گاوی دارند. حتی پتساس کودهای گوسفندي از مرغی هم بیشتر است. اما یک سوال مطرح است که چقدر می‌توانیم روی عناصر غذایی این کودها حساب کرد؟ طبق نتایج تحقیقات باید گفت 100 درصد فسفر و پتساس این کودهای آلی قابلیت جذب دارد، ولی تنها 50 درصد ازت موجود در این کودها جذب می‌شود و مابقی تلف می‌شود.

توصیه می‌شود کود مرغی در جاهایی که کمبود شدید ازت و فسفر وجود دارد استفاده شود. این کود در خاک‌هایی که شوری کمی دارند و بافت خاک سبک است، خیلی خوب جواب می‌دهد. نکته خیلی مهم در استفاده از کود مرغی این است که باید مقدار آب کافی و باکیفیت در جایی که این کود مصرف می‌شود، استفاده گردد. کودهای گاوی را در شرایطی که شوری بالا باشد، بافت خاک سنگین و دور آبیاری طولانی باشد می‌توان مورد استفاده قرار داد و بهره‌وری را بالا می‌برد.

استفاده از کودهای گوسفندي در خاک‌هایی که کمبود پتساس و ازت داشته باشند و شوری خیلی بالا نباشد توصیه می‌شود.

اگر جنبه اصلاح کننده بودن کودهای آلی را دنبال می‌کنید، کود گاوی از گوسفندي بهتر است و گوسفندي از مرغی.

افزایش کارایی کودهای آلی

برای پوشاندن عیب و نقص کودهای آلی، توصیه می‌شود بصورت تلفیقی

ماه اگر این کود را 2 تا 3 بار به هم بزنیم، به راحتی تجزیه می‌شود و بذر علف‌های هرز از بین می‌رود و تازمان سبز شدن درخت می‌توان از این کود پوسیده استفاده نمود.

مزایای استفاده از کود آلی

آنچه باعث می‌شود تنها جنبه تغذیه ای مواد آلی مدنظر نباشد این است که این مواد در خاک چندین اثر می‌گذارند. اول اینکه خصوصیات فیزیکی خاک را تحت تأثیر قرار می‌دهند؛ به این معنی که می‌توانند ساختمان خاک را بهبود دهند، وزن مخصوص ظاهری خاک را کم کنند و بنابراین موجب افزایش تخلخل خاک گردند. این مواد در خاک‌های شنی موجب افزایش چسبندگی دانه‌های خاک می‌شوند و در خاک‌های خاک نرم می‌شود. کاهش می‌دهند و خاک نرم می‌شود. همچنین افزایش نفوذپذیری آب در خاک‌های رسمی و بالا بردن ظرفیت نگهداری آب جزو آثار این مواد بر خصوصیات فیزیکی خاک است. شاید بتوان گفت کود آلی نزدیک به $20\text{ برابر حجم خودش} قابلیت نگهداری آب دارد.$

اثر دیگر مواد آلی بر خصوصیات شیمیایی خاک است. ظرفیت کاتیونی خاک را افزایش می‌دهد، اسیدیته (pH) را به صورت موضعی کم می‌کند و مجموعه ترکیبات قابل جذبی را برای گیاه فراهم می‌آورد.

اثر بعدی کودهای آلی بر حاصلخیزی خاک است و جنبه تغذیه ای این مواد مطرح می‌شود. این کودها می‌توانند بخشی از غذای مورد نیاز گیاه را تأمین کنند. تحرک عناصر غذایی در خاک بالا می‌رود؛ ریشه جذب بهتری انجام می‌دهد و ظرفیت نگهداری این عناصر را در خاک بیشتر می‌کند. خاکی که ماده آلی خورده باشد، کودهای فسفر و ازت در آن بهتر جواب می‌دهند و راندمان جذب کودهای شیمیایی بیشتر می‌شود.

مواد آلی بر خصوصیات بیولوژیک خاک مؤثرند. هر چه جمعیت موجودات ریز ذره بینی در خاک بالاتر باشد اثرات مثبتی بر برنامه تغذیه ای باغ خواهد داشت. برای حفظ جمعیت این موجودات باید به آنها غذا برسانیم و غذای شان در کودهای آلی است و رطوبت و اکسیژن مورد نیاز آنها نیز از طریق کودهای آلی

مدیریت صحیح تربیت و هرس درختان پسته

(قسمت اول)

دکتر مسعود خضری

عضو هیأت علمی دانشگاه شهید باهنر کرمان

آنچه در باغات پسته استان کرمان مشاهده می شود، فواصل بسیار نزدیک درختان روی ردیف های کشت است که گاهی به ۵۰ سانتی متر از هم رسید که به کشت نعناعی هم معروف است. اینکه درختان در فواصل نزدیک هم کمتر دچار آفات سوختگی می شوند و باردهی آنها در واحد سطح افزایش می یابد یک باور کاملاً اشتباه و غیر فنی است؛ چرا که در حال حاضر با وجود فواصل بسیار نزدیک درختان روی ردیف، همچنان شاهد آفات سوختگی تنہ و شاخه ها و همچنین کاهش شدید عملکرد باغات در استان کرمان و مناطق مختلف پسته خیز کشور هستیم. با بازدید از باغات خیلی قدیمی، در اولین نگاه متوجه می شویم که فواصل استاندارد کشت پسته به خوبی رعایت شده است، اما متأسفانه در چند دهه اخیر به دلایلی نامعلوم روش کشت متراکم به یک سنت کاملاً اشتباه در احداث باغ تبدیل شده که به نظر می رسد در کوتاه مدت امکان تغییر این رویه وجود ندارد و بایستی بصورت تدریجی و با آموزش صحیح در این زمینه اقدام نمود. اما بایستی توجه نماییم که پسته از نظر گیاهشناسی درخت (tree) است نه درختچه (shrub). یعنی تربیت آن بایستی بصورت تک تنہ انجام گردد.

هرچند کشت متراکم در برخی درختان میوه مانند سیب و گلابی که گل کامل دارند در دنیا بسیار رایج است، اما در اینگونه کشت های متراکم از سیستم های داربستی سیمی استفاده می کنند و با وجود کشت متراکم، به هیچ عنوان شاخه های درختان در هم گره نمی خورند. از طرفی درختان پسته دو پایه هستند و گرده افسانی آن ها با باد انجام می گردد بنابراین فضای کافی بین درختان برای حرکت هوا ضروری است. رعایت فاصله کشت و تربیت مناسب، سبب زودباردهی درختان، حرکت مناسب هوا بین درختان، گرده افسانی و لقادح مناسب و افزایش راندمان سم پاشی و محلول پاشی کودها می گردد.

اشتباه رایج در باغداری سنتی پسته این

می توان استفاده نمود. خرد مالکان این امر تا حدودی امکان پذیر باشد ولی در سطوح بالای کشت به دلیل محدودیت زمانی، نمی توان هرس کردن را به تأخیر انداخت و بایستی پس از خزان کامل برگ ها و اطمینان از ورود کامل درختان به مرحله رکود، عملیات هرس آغاز گردد.

نوع دیگر هرس از نظر زمانی، هرس تابستانه یا هرس سبز است که طی فصل رشد انجام می گیرد و در درختانی مانند هلوه، سیب، انگور و کیوی جهت کنترل رشد رویشی و افزایش کیفیت میوه بسیار متداول است، اما این نوع هرس در باغات پسته چه قبل از باردهی و چه پس از آن انجام نمی شود. واقعیت این است که باغداران از هر نوع هرس کردن درخت پسته در فصل رشد اجتناب می کنند، در حالی که اگر اصول تربیت و هرس بطور صحیح آموزش داده شود می توان برخی هرس های فرم دهی، سربرداری و ناخنک گیری را در اوایل فصل رشد به راحتی انجام داد.

روش صحیح تربیت درختان پسته

پس از کشت پایه در زمین اصلی و انجام عمل پیوند، بایستی در چند سال اول کشت، عملیات تربیت نهال های پیوندی صورت گیرد. تربیت درختان پسته به فرم جامی (مرکز باز) صورت می گیرد. در ایران آگاهی کافی از این شیوه تربیت وجود ندارد و تربیت نهال پسته تا زمان باردهی یا بطور کلی انجام نمی شود یا شاخه ها به شکل صحیح هدایت نمی شوند. آنچه مسلم است عدم رعایت نکات فنی تربیت نهال های جوان قبل و بعد از پیوند، باعث کاهش رشد تنہ و شاخه ها، تراکم شدید شاخه ها و به تأخیر افتادن شروع باردهی می گردد.

در تربیت اصولی درختان پسته، فواصل کشت اهمیت زیادی دارند؛ چرا که تربیت صحیح تاج درخت نیازمند فضای کافی برای گسترش تاج است. استاندارد فواصل کشت نهال پسته در هنگام احداث باغ، 6×4 متر (۶ متر بین ردیف و ۴ متر روی ردیف) است، هر چند از فواصل حداقل 6×3 متر و حداقل 7×5 متر هم

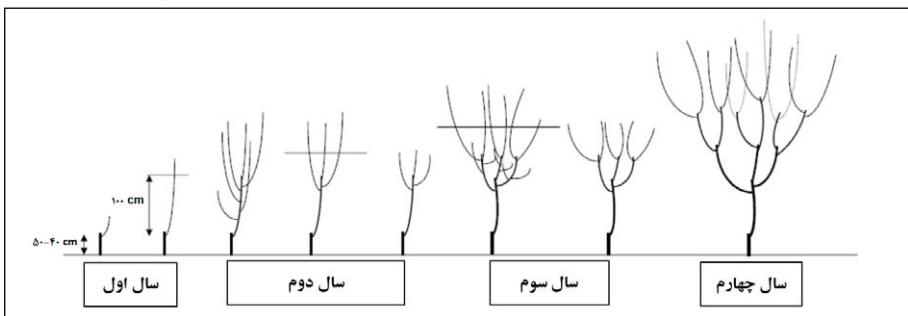
مدیریت صحیح تربیت و هرس درختان پسته یکی از مباحث اصلی باغداری و یکی از مهمترین چالش های پیش روی باغداران مناطق مختلف پسته خیز ایران به ویژه استان کرمان می باشد. آنچه متأسفانه در باغات پسته مشاهده می شود عدم رعایت اصول علمی و فنی مرتبط با این موضوع است. عدم آگاهی از روش های صحیح تربیت و هرس درخت پسته به نوبه خود یکی از مهمترین دلایل کاهش شدید عملکرد پسته استان کرمان و کشور می باشد. برای درک صحیح چگونگی انجام تربیت و هرس در درختان پسته لازم است قبل از هر چیز با مفهوم تربیت و هرس و سپس اصول فنی این دو عملیات باغبانی آشنا شویم.

مفهوم تربیت و هرس

تربیت (Training) که هرس فرم دهی هم نامیده می شود نوعی هرس شاخه است که معمولاً در سال های اولیه پس از کاشت نهال انجام می گیرد. به عبارتی تربیت، نوعی هرس فرم دهی درخت قبل از شروع باردهی درخت می باشد. هرس (Pruning) در درختان پسته عبارت است از قطع کامل یا جزیی شاخه به منظور تحیی قرار دادن و هدایت رشد و باروری گیاه. هرس کردن تا پایان عمر درخت انجام می گیرد که همین وجه اصلی تمایز آن با تربیت است.

زمان انجام هرس

انجام هرس در دو زمان امکان پذیر است: هرس زمستانه یا هرس سیاه، که معمولاً پس از خزان کامل برگ ها و ورود درخت به مرحله رکود (واخر پاییز) آغاز می گردد و تا پایان زمستان (قبل از شروع تورم جوانه های گل) به اتمام می رسد. این نوع هرس در باغات پسته متداول است. از محسن این نوع هرس می توان به مشاهده و انتخاب دقیق شاخه ها اشاره کرد و اینکه هرس زمستانه به دلیل ورود درخت وارد نمی کند بلکه سبب تقویت جوانه های باقیمانده نیز می گردد. البته برخی از باغداران ترجیح می دهند که زمان هرس درختان پسته را تا بهمن ماه و سپری شدن سرمای شدید به تأخیر

شکل ۱ - روش صحیح تربیت درختان پسته

را تشکیل می‌دهند بوجود آیند. در اوایل بهار این شاخه‌های اسکلتی به ۳ تا ۴ شاخه در جهت‌های مختلف کاهش می‌یابد تا قدرت اصلی رشد به این شاخه‌ها داده شود. سپس در زمستان شاخه‌ای اسکلتی از ۴۰ سانتیمتری سربرداری می‌شوند. با انجام عملیات سربرداری روی شاخه‌های اسکلتی، مجدد شاخه‌های جانبی متعددی روی آن‌ها بوجود می‌آید که در اینجا قانون دوشاخه قوی مطرح می‌شود یعنی بایستی روی هر شاخه اسکلتی فقط دو شاخه قوی نگهداری و بقیه را حذف نمود. همانطور که در شکل ۱ نشان داده شده است در سال چهارم پس از پیوند نیز مانند سال سوم از قانون دوشاخه بایستی پیروی نمود. در صورتی که درخت پسته طبق شکل ۱ تربیت شود درخت از سال چهارم شروع به تشکیل جوانه‌گل نموده و از سال پنجم اولین باردهی درخت پسته آغاز می‌گردد.

سربرداری انجام گردد، بلکه حذف شاخه‌ای جانبی ضروری است تا نهال کشت شده قدرت رشد طولی و قطری مناسب پیدا کند و سریعتر آماده پیوندزنی گردد. وقتی این نهال از نظر قطری آماده پیوندزنی گردید از حدود ۵۰-۴۰ سانتی متری سطح زمین پیوند زده می‌شود که نوع پیوند بسته به مهارت پیوندزن می‌تواند شکمی یا لوله‌ای باشد. هم‌اکنون در آمریکا به دلیل برداشت مکانیکی ارتفاع پیوند از سطح زمین به ۱ متر هم می‌رسد تا دو بازوی ماشین برداشت به قسمت پایه و نه پیوندک متصل گردد. پس از پیوند، تمام شاخه‌های جانبی پایین پیوندک حذف می‌گردد تا قدرت رشد کافی به پیوندک داده شود.

تربیت درخت پسته به فرم جامی (مرکز باز) انجام می‌گیرد. برای این منظور، پیوندک از ارتفاع ۱ متری تا محل پیوند سربرداری می‌گردد تا در بهار شاخه‌ای جانبی کافی ایجاد گردد. در بیشتر مواقع همه این نهال‌ها زنده می‌مانند و با شاخه‌های جانبی زیاد به مرحله پیوند می‌رسند. در زمان پیوندزنی باغدار با این نگرانی که ممکن است برخی پیوندها نگیرند همه شاخه‌های جانبی با قطر مناسب را پیوند می‌کند. اکثر پیوندهای انجام شده موفقیت آمیز بوده و از اینجا باغدار با تعداد زیادی نهال و تعداد زیاد شاخه‌های پیوندی چهار سردرگمی می‌شود و در بیشتر موارد تا رسیدن به اولین محصول هیچ نوع تربیتی روی نهال‌ها پیوندی اعمال نمی‌کند. نتیجه کار با این روش هم معلوم است و آن اینکه تعداد زیادی شاخه پیوندی در هم گره خورده ایجاد شده که هر سال قطورتر می‌شوند. در اینجاست که به یاد این ضرب المثل معروف می‌افتیم «خشتش اول چون نهد معمار کچ تا شریا می‌رود دیوار کچ».

اما روش صحیح تربیت درختان پسته بصورت طرح شماتیک در شکل ۱ آورده شده است. همانطور که در این شکل مشاهده می‌شود در هر گودال کشت یک نهال سالم با طول و قطر مناسب کشت می‌گردد. در این مرحله نبایستی

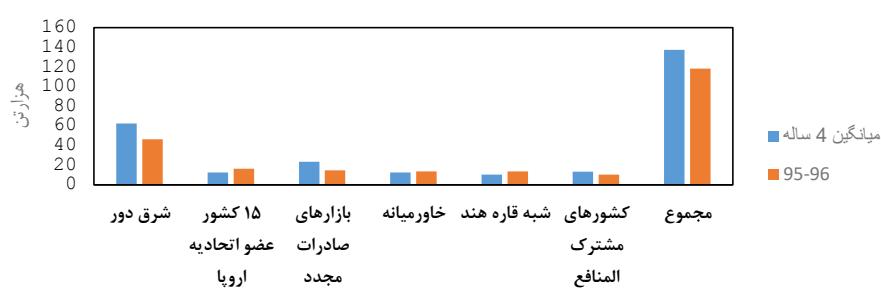
آنچه در سال تجاری ۹۵ گذشت

سحر نخعی

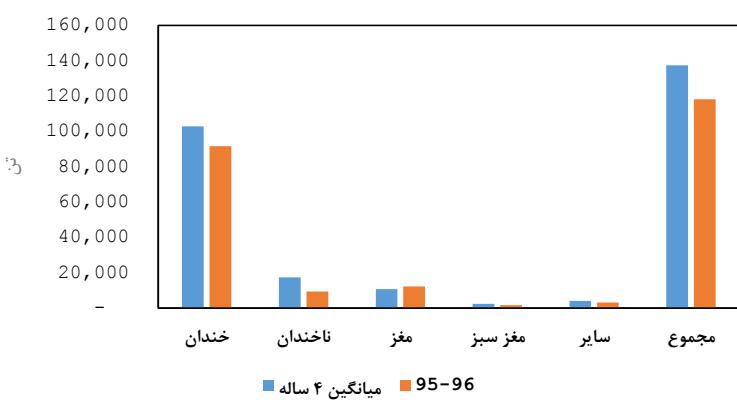
دبیر کمیته بازرگانی انجمن پسته ایران

تخمین تولید، مصرف، صادرات و مانده محصول	
تجمعی	ماه تجاری: شهریور (۱۲) محصول: ۹۵
۱۷,۰۰۰	مانده محصول از سال قبل
۱۵۳,۰۰۰	کل تولید سال جاری
۱۷۰,۰۰۰	جمع محصول در دسترس
۴۰,۰۰۰	مصرف داخلی
۱۱۸,۰۰۰	الصادرات
۹,۰۰۰	اصلاح ناشی از پوست مغز و مغز سبز
۱۶۷,۰۰۰	کل مصرف
۳,۰۰۰	اضافه محصول پایان سال

مقایسه صادرات محصول ۹۵ با میانگین ۴ ساله به مقاصد مختلف

مقایسه نوع محصول صادر شده سال ۹۵ با میانگین ۴ ساله

کالیفرنیا، در مقایسه با متوسط ۴ سال گذشته ناخندا (۱۷ هزار تن) با افت ۴۷ درصدی صادرات پسته ناخندا (۹ هزار تن) را مواجه بوده است، البته افزایش صادرات علیرغم تفاوت قابل توجه قیمت پسته خندان و ناخندا هم در ایران و هم در خارمیانه روند افزایشی را تجربه می کنند.

پایان شهریور هر سال مصادف است با پایان سال تجاری، از این رو بر آن شدید آمار و اطلاعات این سال را به صورت خلاصه در اختیار مخاطبین ماهنامه دنیا پسته قرار دهیم. با نگاهی گذرا به آمار گذشته علاوه بر این که عملکرد را می توان به بوده نقد و بررسی کشید، برای پیمودن بهتر مسیر، چراغ راهی را نیز در اختیار می گذارد.

بازار داخل ایران

طبق برآورد انجمن پسته ایران، مصرف داخل پسته سالانه حدود ۲۰ تا ۳۰ درصد از کل میزان تولید محسوب می شود. در طول سال محصولی ۹۵-۹۶ درصد گزارش شد. اما با توجه به موجودی بسیار اندک باقیمانده در پایان شهربورماه به نظر می رسد تحت تاثیر عواملی از قبیل افزایش نوع و تعداد کانال های فروش و مصرف پسته، دخالت دولت ایران در ثبیت مصنوعی نرخ ارز (رقیب صادرات پسته) و محدودیت های اعمال شده بر واردات سایر مغزجات آجیلی مانند بادام هندی مصرف داخل بیش از ۲۷ هزار تن برآورد اولیه بوده است؛ بدین ترتیب در تجدید نظر برآورد می شود که در سالی که گذشت درصد (معادل ۴۰ هزار تن) از کل میزان پسته در داخل ایران مصرف شده است. بنابراین، موجودی پایانی انبارها که به سال جدید منتقل می شود، حدود ۳ هزار تن خواهد بود.

وضعیت صادرات

آمار گمرک در پایان ماه شهریور نشان می دهد صادرات محصول سال ۹۵ ایران شامل انواع پسته اعم از پسته خندان، ناخندا، مکانیک خندان، مغز و مغز سبز، ۱۱۸ هزار تن بوده است. این مقدار پس از اعمال وزن مغز و مغز سبز به وزن پسته خشک در پوست، به ۱۲۷ هزار تن افزایش می یابد. سال محصولی ۹۵-۹۶ شاهد تنوع قابل توجهی در بازارهای هدف پسته بود. ۱۵ کشور عضو اتحادیه اروپا (بازار کیفیت محور)، بازار شبه قاره هند (کیفیت و واریته محور) و بازار خارمیانه روند افزایشی را تجربه می

بازار هند و افزایش قیمت واریته های کشیده که در این بازارها بسیار محبوب هستند (بین ۱۰ تا ۲۰ درصد بالاتر از قیمت های پسته کالیفرنیا)، روند صادرات شتاب کننده را تجربه کرد.

بازارهای صادرات مجدد

در سال مخصوصی ۹۵-۹۶ بیشترین کاهش در صادرات به بازارهای صادرات مجدد تعلق داشت (از میانگین چهار ساله ۲۳ هزار تن به ۱۴ هزار تن در سال ۹۶-۹۵ افت داشته است). به نظر می رسد شفافیت بیشتر در تجارت و بارگیری ها دلیل بالقوه ای برای این کاهش باشد.

مشترک المنافع (روسیه، ارمنستان و...)

در نیمه دوم سال مخصوصی ۹۵-۹۶ کشورهای مشترک المنافع در مصرف پسته گوی سبقت را از کشورهای شرق دور ریودند. به طوری که در رده بندی بیشترین مصارف در اردیبهشت ماه، کشورهای مشترک المنافع مقام دوم را از آن خود کردند. با این حال حجم صادرات به این مقاصد تا پایان شهریور ماه (۱۰ هزار تن) نسبت به میانگین آن در ۴ سال گذشته (۱۳ هزار تن) افت داشته است.

طور قابل توجهی افزایش یافته است.

به طور مثال در تیر ماه ۴۰ درصد از کل صادرات متعلق به این مقاصد بود. به عنوان یکی از بازارهای اصلی پسته ایران، مقصده کشش پذیر برای مغز و مغز سبز با قیمت بالا نیز محاسب می شود. حجم صادرات تا پایان شهریور ماه (۱۶ هزار تن) به طور قابل توجهی بیش از رقم میانگین آن در ۴ سال گذشته است (۱۲ هزار تن). این موضوع نشان می دهد پسته ایرانی پتانسیل رقابت پذیری با پسته کالیفرنیا را در بازارهای کیفیت محور بازیافتیه است.

هند

نکته ای نوبد بخش اینکه بازار شبه قاره هند به عنوان یکی از مقاصد کیفیت و واریته محور پتانسیل بالایی برای واردات پسته ایرانی دارد و به طور قابل توجهی در حال رشد است. مقایسه صادرات ۱۲ ماهه سال تجاری ۹۵ (۱۴ هزار تن) با میانگین ۴ ساله منتهی به سال ۹۴ هزار تن) نشان می دهد صادرات پسته به مقصد این شبه قاره ۴۰ درصد افزایش داشته است. ناگفته نماند از اسفندماه به بعد به دلیل کمبود محصول مناسب در

نموده است. از دلایل این افزایش می توان به طعم منحصر به فرد و واریته های پسته ایرانی که سلاطیق مختلف مصرف کنندگان را برآورده می سازد، اشاره کرد.

در ذیل به بررسی جدگانه برخی از بازارهای هدف پسته ایران می پردازیم:

شرق دور

۳۹ درصد از کل حجم صادرات متعلق به کشورهای شرق دور به عنوان بازار اصلی هدف بود. محدودیت در فروش و تحويل روز پسته کالیفرنیا به کشورهای شرق دور در ماه های آبان و آذر یکی از دلایل افزایش صادرات پسته ایران به این مقاصد بود، اوج صادرات به این بازار هدف در آبان ماه بود (۱۷ هزار تن) که به تدریج پس از آن روندی نزولی طی کرده است. با این حال سهم شرق دور از پسته ایران در سالی که گذشت (۴۶ هزار تن) نسبت به رقم میانگین آن در ۴ سال گذشته کاهش داشته است (۲۰۱۲ تا ۲۰۱۵: ۶۲ هزار تن).

اتحادیه اروپا

الصادرات به کشورهای عضو اتحادیه اروپا در مقایسه با سال های گذشته به

در جلسه کمیته فروکام انجمن پسته ایران بررسی شد:

ضرورت حضور باغداران در کمیته فروکام

صادرکننده باید با باغدار در مورد زمان و نحوه سمپاشی تبادل اطلاعات داشته باشد. به نظر من انجمن باید فراخوان بدهد و مزایای عضویت در فروکام را به اطلاع اعضا برساند.

حسین نظری - من با فرمایشات همه آقایان موافقم. مسائل مهمی که امروز در دستور کار اتحادیه اروپا قرار دارد فقط شامل حال صادرکنندگان نمی شود، اصلاً عضویت در فروکام نباید محدود به صادرکنندگان باشد که عده ای موافقت کنند هزینه های عضویت را متقابل شوند، این درست نیست. عضویت در فروکام انقدر اهمیت دارد که همه اعضای انجمن به خصوص باغدارها برای آگاهی از تمام مسائل و تغییرات مربوط به سmom باید در آن مشارکت داشته باشند.

۲۲

سهیل شریف - به عنوان یک باغدار باید بگویم این موضوع بسیار مهمی است. با اطلاع رسانی های فروکام صنعت پسته می تواند از کسب آخرین اخبار و تغییرات در زمینه قوانین اتحادیه اروپا منتفع شود و برای تصمیم گیری های حساس وقت داشته باشد. پیشنهاد من این است که اعضا همت کنند و منافع جمعی صنعت پسته را در نظر بگیرند و عضو این کمیته شوند.

اکراتوکسین A

موضوع بعدی جلسه مساله اکراتوکسین A (OTA) بود که با صحبت های نوید ارجمند در رابطه با برنامه پیش روی اتحادیه اروپا آغاز شد. اکراتوکسین ماده شیمیایی سمی

ترین دستاوردي که عضويت در اتحادیه خشکبار اروپا برای ما دارد به روز بودن و کسب آخرین اخبار و اطلاعات به خصوص در زمينه سmom و سایر مسائل حساس اتحادیه اروپا است. همچنین با عضويت در اين اتحادیه از موضع مشابه يا متفاوت سایر اعضای فروکام در زمينه مسائل حساس، آگاه می شويم. از اين طریق اگر روزی موقعیتی پیش آمد می توانیم برای پیشبرد اهداف و منافع مشترک با سایر اعضاء از کشورهای دیگر همکاری کنیم.

حسین دنیس کتابی - من سالیان سال عضو هیأت مدیره اتحادیه خشکبار اروپا بودم و سیستم مدیریتی آن را می شناسم. نقاط قوت فروکام اطلاع رسانی قوی و نفوذ و قدرت لابی گری در داخل اتحادیه اروپا است. ما می توانیم از طریق فروکام صدای خود را به گوش اتحادیه اروپا برسانیم. مثلاً اگر انجمن عضو فروکام نبود آیا ما اصلاً از جریان اکراتوکسین A خبردار می شدیم؟ عضویت در فروکام باعث می شود که همیشه یک قدم جلو باشیم، بتوانیم با آخرین تغییرات قوانین اتحادیه اروپا خود را هماهنگ کنیم و بر آن اساس تصمیم بگیریم.

مجید بازیان - برخلاف تفکر عموم، حساسیت موضوع باقیمانده سmom دیگر فقط شامل حال صادرکنندگان مغز سبز نمی شود، بلکه خیلی وقت است که عمومیت پیدا کرده و صادرکنندگان پسته هم دارند گرفتار حساسیت های روزافزون اتحادیه اروپا می شوند.

جلسه کمیته فروکام انجمن پسته ایران روز چهارشنبه، ۱۰ آبان ماه سال جاری با حضور اعضاي اين کمите، حسين نظری، سهیل شریف، مجید بازيان، جهانگير ارجمند، محمود جاويidan به نمایندگی از محمد رضا فرشچيان، فرهاد آگاه و حسين دنيس كتابی در محل دفتر انجمن تشکيل شد. هدف از برگزاری اين جلسه بررسی اهمیت و مزایای عضویت مستمر اروپا (FRUCOM) و استماع و مزجات اروپا (Residues) گزارش آقای نوید ارجمند از شركت در کارگاه آموزشی باقیمانده سmom (Workshop) برگزار شده در بروکسل بلژیک بود. در ادامه اهم موارد مطرح شده در این کمیته آمده است.

اهمیت عضویت انجمن در اتحادیه خشکبار اروپا

از سال ۹۲ که تجارت مغز سبز با چالش باقیمانده سmom مواجه شد گروهی از اعضای فعال در این بخش از صنعت، بانی خیر شدند تا انجمن به عضویت در اتحادیه خشکبار اروپا درآید. اما چند سالی است که چالش باقیمانده سmom دامنگیر پسته خشک نیز شده است و حالا دیگر این مساله صرف، مساله مغز سبز نیست و این اعتقاد وجود دارد که ادامه این امر حمایت همه فعالان صنعت را می طبلد و نباید بار آن صرفاً بر دوش عده ای خاص باشد. از این رو در ابتدای این جلسه، اهداف، سياست ها و منافع عضویت انجمن پسته در اتحادیه فروکام اروپا مورد بحث و تبادل نظر اعضای حاضر در جلسه قرار گرفت که خلاصه ای از آنچه گذشت در ادامه می آيد.

جهانگير ارجمند - عضویت در فروکام کمک می کند که در جلسات مهم و حساس شرکت کنیم و حرفمنان را به گوش اتحادیه اروپا برسانیم. البته نباید به چشم تأمین منافع فوری و کوتاه مدت به آن نگاه کنیم. باید اعضای بیشتری از انجمن عضو این کمیته شوند، چون منافع همه ما مشترک است، باید همه با هم این راه را ادامه دهیم چرا که این موضوع شامل حال همه صادرکنندگان به اروپا می شود.

فرهاد آگاه - مهم ترین و بالارزش

اثرات تمام سموم ثبت شده و سموم جدید است که احتمالاً از سال ۲۰۲۲ آغاز خواهد شد؛ ارزیابی سموم براساس رسک تجمعی یعنی سنجیدن کامل رسک تمام سموم مصرف شده روی یک کالا بر قسمت های مختلف بدن انسان.

۲. اتحادیه کشاورزان اروپا (COPA) بر این باور است که منافع تولیدکنندگان مواد غذایی در داخل اروپا به شدت با منافع صادرکنندگان کالاهای غذایی از سایر کشورها (انجمن بادام کالیفرنیا، انجمن پسته آمریکا، شرکت بادام و پسته واندرفول و غیره) مغایرت دارد؛

کوپا معتقد است که شرایط رقابت با صادرکنندگان محصولات کشاورزی ناعادلانه است؛ چرا که حد مجاز باقیمانده سموم در داخل اتحادیه اروپا در مقایسه با حد مجاز برای واردات سیار پایین تر است؛ از این رو تعداد سموم قابل استفاده برای کشاورزان در داخل اتحادیه اروپا بسیار محدودتر از کشاورزان خارج از اتحادیه اروپا است که طبق قوانین اتحادیه مجاز به گرفتن استثنا واردات (باقیمانده سمی خاص بر کالایی خاص) هستند. از این رو این اتحادیه از کمیسیون اروپا خواست برای آفتشکهایی که در داخل اتحادیه اروپا منوع شده اند نیز بر اساس حد تشخیص (LOD) استثنا قائل شود.

۳. انجمن تولیدکنندگان سم در اروپا، وزارت کشاورزی کانادا و انجمن تولیدکنندگان بادام کالیفرنیا همه اتفاق نظر دارند که اتحادیه اروپا باید قانون ثبت سموم را بر اساس ارزیابی مبتنی بر خطر اجرا کند، چراکه این کار در تضاد با توافقنامه تجارت بین المللی سازمان تجارت جهانی (WTO) است و مانع فنی بزرگی برای تجارت بین المللی محسوب می شود. طبق توافقنامه سازمان تجارت جهانی توجیه علمی و منطقی برای منوعیت استفاده از هر نوع آفتشکش در تولید محصولات کشاورزی باید بر اساس ارزیابی مبتنی بر رسک آن سم باشد.

۴. درخواست فروکام از سازمان تنظیم مقررات و اینمنی مواد غذایی اتحادیه اروپا این بود که این اتحادیه را به طور کامل از فرآیند بررسی منوعیت استفاده از سموم مطلع سازد تا فروکام بتواند در هر مرحله از اجرای این فرآیند اعضا را در جریان آخرین اخبار بگذارد تا اعضا بتوانند به موقع شیوه های عملکرد خود را بر اساس تغییرات جدید تنظیم نمایند.

زمینه به اطلاع شرکت کنندگان رسید و موضوعاتی که هنوز حل نشده اند مد نظر قرار گرفتند. چالش های فنی و علمی به اضافه‌ی آخرین تحولات مربوط به محدودیت‌های حد مجاز باقیمانده سموم در مواد غذایی نیز مورد بحث قرار گرفت. برگزاری این کارگاه فرصتی برای بررسی امکان بهبود قوانین فعلی فراهم آورد تا با ایجاد چارچوب ناظارتی تعريف شده، هم اینمنی مواد غذایی تأمین شود و هم استانداردهای شفاف تجاری برای تجارت غذا و خوراک دام فراهم آید.

۱. موارد زیر در دستور کار سازمان تنظیم مقررات و اینمنی مواد غذایی اتحادیه اروپا (EFSA) قرار گرفته است:

- فرآیند ثبت سالانه آفتشکش ها برای سومومی که دوره ثبت آنها به پایان رسیده است؛

- بررسی منظم و سیستماتیک سطوح حد مجاز باقیمانده سموم (MRL) به منظور تضمین اینمنی مصرف کنندگان (طبق ماده ۱۲ قانون کلی مربوط به سموم اتحادیه اروپا)؛

- بررسی حذف سموم سرطان زا، موتاژن زا (هرگونه ماده شیمیایی که باعث جهش ژنتیکی شود)، تترزاژن زا (هرگونه ماده شیمیایی یا عامل محیطی که باعث اختلال و نقص مادرزادی شود) و همچنین حذف مختل کننده های سیستم عدد بدن؛

- اصلاح و هماهنگ سازی قانون حد مجاز باقیمانده سموم اتحادیه اروپا (۳۹۶/۲۰۰۵) با قانون ثبت سموم اتحادیه اروپا (۱۱۰/۲۰۰۹)؛ فرایندی که مدتی است آغاز شده و تا سال ۲۰۲۳ طول خواهد کشید. قانون حد مجاز باقیمانده سموم می گوید سمی که ممکن است خطر داشته باشد باید میزان مصرفش در اروپا ارزیابی شود، رسک های آن برای سلامتی افراد سنجیده شود و بر آن اساس حد گذاشته شود (ارزیابی بر اساس رسک). اما قانون ثبت سموم ایجاد شده باشد به هیچ عنوان نباید ثبت شود (ارزیابی بر اساس خطر)، واضح است که این دو قانون با یکدیگر در تناقض هستند.

- آماده سازی تعاریف، روش ها، قواعد و معیارهای ارزیابی سموم براساس رسک تجمعی و بازیمنی حدود مجاز باقیمانده سموم اتحادیه اروپا که شامل بررسی

است که در شرایط خاص از انواع قارچ های خانواده آسپرژیلوس و پنیسیلیوم ترشح می شود. این قارچ در شرایط مساعد دمایی و رطوبتی در بسیاری از محصولات کشاورزی از قبیل غلات، جویبات، قهوه، کشمکش، کاکائو، مغزجات درختی و ادویه جات رشد می کند. آلدگی به قارچ و ترشح احتمالی سم متعاقب آن، ممکن است در باغ، زمان برداشت، فرآوری، انبارداری و یا حمل حادث شود. سرعت ایجاد و شدت آلدگی، به دما و رطوبت محیط و نحوه نگهداری بستگی دارد.

طبق گزارش نوید ارجمند مسئولین کشور هلند قصد دارند اتحادیه اروپا را متقاعد کنند تا برای اکراتوکسین در مغزجات، خصوصاً پسته حد مجاز تعیین کند (حد پیشنهادی اتحادیه اروپا ppb⁵ می باشد). ارجمند در این باره افزود: فروکام از اعضاش خواسته که هرگونه آمار و اطلاعات موثقی از تست اکراتوکسین در پسته دارند به فروکام ارائه دهند تا در جلسه ای که قرار است به زودی با حضور مسئولین اتحادیه اروپا برگزار شود فروکام از طریق ارائه مستندات و اطلاعات مانع از تعیین حد مجاز شود.

گزارش کارگاه آموزشی باقیمانده سموم
با توجه به چالش های مهمنی که در چارچوب قانونی اتحادیه اروپا برای تعیین حد اکثر میزان باقیمانده سموم وجود دارد، انجمن تولیدکنندگان سم در اروپا (ECPA) کارگاه آموزشی باقیمانده سموم را در تاریخ ۱۶ تا ۱۷ اکتبر ۲۰۱۷ در بروکسل بلژیک با حضور فعالین کلیدی صنعت آسامیدنی ها و مواد غذایی برگزار کرد. در ادامه جلسه نوید ارجمند که به عنوان نماینده انجمن در این کارگاه شرکت کرده بود گزارش خود را ارائه داد.

این کارگاه که با همکاری کنفردراسیون صنعت غذایی و آسامیدنی اروپا برگزار شد، چگونگی ترویج و درک بهتر چالش های اصلی و نحوه مدیریت موثر آنها را مدنظر و مورد بررسی قرار داد. سخنرانان و شرکت کنندگان در این کارگاه، شامل قانونگذاران (از جمله کمیسیون اروپا، سازمان امنیت مواد غذایی اروپا و مقامات کشورهای عضو) و ذینفعان سراسر زنجیره غذایی بودند. در این کارگاه چالش های فعلی و احتمالی پیش رو مربوط به قانون ۲۰۰۵/۳۹۶ (حد مجاز باقیمانده سموم) بررسی شد، پیشرفت های انجام شده در این

ماجرای حفظ تعرفه واردات پسته ایران به آمریکا در گفتگو با مسئولین شرکت آرمان پگاه:

فشار سیاسی، درب را به روی پسته ایرانی بست

ورودتان به این پرونده توضیح دهید؟

در مرحله اول به ما اطلاع دادند که انجمن پسته ایران خود را معرفی کرده است. ما در این مرحله خودمان را معرفی کردیم و فقط به عنوان یک صادر کننده و صرفاً جهت اطلاع رسانی پرسشنامه را پر کردیم. هنگامی که از ما سوال کردند چه کسی خواهان است که شرکت کند، پاسخی ندادیم. پس از اینکه پرونده با تلاش انجمن به مرحله بازیینی کامل کشیده شد و انجمن به علت هزینه سنگین و کیل، خود را کنار کشید، ما به عنوان یک شرکت کننده جدی وارد شدیم و وکیل گرفتیم و از انجمن هم همکاری خواستیم و به سمت جلو رفتیم، جنگ بین ما و آمریکا مساله ساز نبود، ما جنگ را در داخل ایران به دلیل عدم همکاری لازم هموطنان باختیم.

به چه دلیل می گویید

به عنوان نمایندگان انجمن پسته ایران در نمایشگاه آنوگا آلمان با مجید بازیان و حسین دنیس کتابی ترتیب داده اند را می خوانید.

جناب کتابی! لطفاً در مورد انگیزه تان از ورود به پرونده کمیسیون تجارت بین المللی آمریکا بگوئید.

در این زمینه ملت ایران و صنعت پسته ایران صاحب حق است، همان طور که در برجام هم آزاد شدن واردات پسته ایران به آمریکا ذکر شده است؛ حتی در نامه آقای کری (وزیر سابق خارجه آمریکا) به کنگره، پسته ایران برای آمریکا یک منفعت ملی مطرح شده است. ما هم به خاطر یک سری منافع ملی اعتقاد داریم که بازار باید باز باشد و چون بازار آزاد است حق مصرف کننده آمریکایی است که طعم و مزه و سایر مشخصات پسته ایران را امتحان کند.

ممکن است درباره نحوه

در شماره تیرماه ۹۶ ماهنامه دنیای پسته خبری تحت عنوان «آمریکا تعریفه ۲۴۱ درصدی بر پسته وارداتی از ایران را حفظ کرد» منتشر شد. در این گزارش نقل شده بود که انجمن پسته ایران به دلیل عدم امکان پرداخت هزینه های مربوطه، از پرداختن به روند رسیدگی به پرونده تعرفه وضع شده بر پسته وارداتی ایران در کمیسیون تجارت بین المللی ایالات متحده آمریکا (USITC)، کناره گیری کرده است. اما شرکت آرمان پگاه از اعضای حقوقی این انجمن همچنان به ارائه ادله در راستای تعییر حکم دادگاه به منظور احقيق حق پسته ایران ادامه می دهد.

در آنجا این قول داده شد که در صورت امکان، گفتگویی با مسئولین این شرکت که در جریان کم و کیف مسائل مطرح شده در این دادگاه بوده اند، انجام خواهد شد. در ادامه گفتگوی مفصلی که حجت حسنی سعدی و سحر نخعی

و هر چه داریم می فروشیم و صادر می کنیم. ولی آن ها وجهه پسته ایرانی را خراب می کنند؛ ادعا دارند که جنس ما آلوده است؛ ارزان فروشی می کنیم و بازار آنها را خراب می کنیم. هر چه آنها ادعا کردند ما با ارائه مستندات رد کردیم.

کمیسیون بعد از مرحله پرسشنامه، گزارشی فنی ارائه داد که ما حق جواب به کمیسیون داشتیم و می بایست به عنوان شاهد، برای ارائه شهادت به واشنگتن برویم که به آن گزارش پیش شهادت می گویند. ما گزارش ۳۴۰ صفحه ای نوشته‌ییم، با جزئیات تمام اطلاعات را رساندیم و گزارش را کامل ارائه دادیم و بعد برای ارائه شهادت از طرف کسانی که مخالف ادامه یافتن تعریفه ضد دامپینگ بودند به واشنگتن رفتیم. از طرف مقابل، صنعت پسته آمریکا وارد شد و دو نفر از طرف کنگره آمریکا آمدند و کشاورزان نیز حضور داشتند و همه آنها به عنوان شاهد آمده بودند و ادعا کردند که اگر پسته ایران وارد شود صنعت ما نابود می شود و به خاطر مسائل کم آبی اگر پسته ایران وارد شود قیمت ها سقوط می کند و منافع کشاورزان به خطر می افتد و بحث را سیاسی کردند. البته سیستم حقوقی کمیسیون تجارت بین المللی آمریکا به ما حق حرف زدن داد، مثلاً هر طرف ۱ ساعت حق صحبت داشتند که بین ۲۰ نفر تقسیم شد و هر کس توanst ۲ دقیقه صحبت کند. ما یک ساعت زمانی که داشتیم را صحبت کردیم و توanstیم جواب تمام ادعاهای نادرست آن ها را بدھیم و یک سری سوالات را مطرح کردیم که بعداً به صورت مکتوب جوابمان را دادند؛ متن کل شهادت در سایت کمیسیون گزارش شده و قابل مشاهده است.

آیا پس از ارائه شهادت هیچ شناسی برای موفقیت می دیدید؟ بعد از شهادت دوباره شناس موفقیت ما بیشتر شد، ولی در گزارش پس از شهادت با خیلی از بهانه ها رو به رو شدیم و تمام صحبت های کشاورزان آمریکایی را در گزارش آورده بودند و ما باید ثابت می کردیم که صنعت پسته ما در حال رشد نیست و به دلیل کمبود آب اتفاقاً در خطر هم هست و انگیزه فروش پسته ایران به آمریکا، صنعت آنها را به خطر نمی اندازد.

متأسفانه از ایران هیچ کس جواب نداد. البته ما جواب دادیم؛ یک پرسشنامه را می توانیم یک ساعته پاسخ داد و یا ۱۰۰ ساعت روی آن کار کرد که ما ۱۰۰ ساعت برای پاسخ دادن به آن وقت گذاشتیم و به عنوان یک شرکت، خیلی کامل جواب دادیم تا از روز اول اطلاعات کافی و کامل برای گزارش داشته باشیم. از طرف آمریکا ۴۰ درصد کشاورزان آمریکایی، ۱۰۰ درصد تولیدکنندگان و ۳۵ درصد مصرف کنندگان جواب دادند. خیلی مراقب پاسخ هایشان بودند، چون در صنعت پسته آمریکا کشاورز و فروشنده یکی می باشد، حتی تحت شرایطی خود تولید کننده مصرف کننده هم هست، چراکه خودش پسته را بمو می دهد، بسته بندی می کند، برنده دارد و با مشتریانی که خام از آنها خریداری می کنند، رقابت می کند. ما امیدمان به مشتریان آمریکایی بود، چون آنها علاقه زیادی داشتند که پسته ایرانی بیاید و به عبارتی امیدمان هم از همکاران ایرانی قطع شد و توanstیم از درصدی از مصرف کنندگان آمریکایی کمک بگیریم و اتفاقاً تمايل زیادی به پسته ایران نشان دادند و ادعا کردند که پسته ایران باید بیاید و رقابت کند و این رقابت صدمه ای به صنعت پسته آنها نمی زند؛ اما در همان مقطع ما برای چنین مساله مهمی متأسفانه پشتیبانی لازم را از صنعت پسته ایران دریافت نکردیم. پرسشنامه اصلاح شده بطور مثال می بایست توسط کشاورزان، صادرکنندگان و سایر فعالین ایرانی تکمیل و به کمیسیون ارسال می شد، اما برای تحقق اینکار اراده و پیگیری کافی وجود نداشت. واقعیت امر این است که صنعت پسته ما را در این مقطع مهم تنها گذاشت.

آیا همراهی مصرف کننده آمریکایی برای اثبات حقانیت شما کافی بود؟ اصل مطلب این است که کمیسیون باید بررسی کند آیا ورود پسته ایران در شرایط عادی صدمه ای به پسته آمریکایی می زند یا خیر. ما هم باید ثابت کنیم که این مساله واقعیت ندارد و ما صنعت کوچکی هستیم و توئنایی فروشمان به آمریکا کم است و آخر سال هم پسته ای برای ما نمی ماند

جنگ را در داخل باختیم؟ به علت اینکه ما یک شرکت خصوصی هستیم و درصد کمی از تولید صنعت پسته (زیر ۱۰ درصد) از طریق ما صادر می شود؛ نمی توانستیم بگوییم که نماینده صنعت هستیم. در مقابل ما اینچنان پسته آمریکا بود و همین طور یک شرکت خصوصی دیگر در کالیفرنیا شرکت کرد به نام واندرفول که ۶۲ درصد صنعت را در اختیار داشت. با این حساب می توانستند ادعا کنند که نماینده صنعت پسته آمریکا هستند. بنابراین بدون همکاری دیگران این بهانه بوجود آمد که شما نماینده صنعت پسته ایران نیستید و تنها یک شرکت هستید و به گفته های ما بهایی ندادند. هنگامی هم که می خواستند ترتیب اثر بدنه با تغییرات سیاسی آقای ترامپ نتیجه ای نداد. شناس م از روز اول که اقدام کردیم ۷۰ به ۳۰ یا ۵۰ به ۵۰ بود، به گونه ای که باعث ترس آمریکایی ها شد و فشارهایی هم به ما وارد کردند. **گفتید که در ابتدا شناس م موقفیت ما ۵۰ به ۵۰ یا ۷۰ به ۵۰ به ۳۰ بود. چه تحولاتی پیش آمد که به مرور این شناس م کم شد یا از دست رفت؟**

در مرحله بازبینی کامل، کمیسیون دنبال شناخت و درک صحیح از صنعت بود، بنابراین پرسشنامه های مختلفی آماده کرد و به صنعت آمریکا و ایران فرستاد که شامل ۵ پرسشنامه برای تولیدکننده، صادرکننده، مصرف کننده آمریکایی و همچنین تولیدکننده و صادرکننده ایرانی بود. این مرحله سنگینی بود چون سوالات بسیار زیاد و با جزئیات بودند. ما دیدیم بعضی موارد جواب در خود سوال بود؛ یعنی کاملاً معلوم بود که از اول تصمیم شان را گرفته اند. ما آنها را به چالش کشیدیم و پیشنهاداتی در مورد سوالات خصوصاً در مورد ایرانی ها ارائه کردیم و در این قسمت بمنه شدیم و ۹۰ درصد پیشنهادهای ما را کمیسیون قبول کرد. مثلاً در مورد پسته ایران صحبت کردیم که از لحاظ تعداد واریته بیشتر است و دارای مزه، کیفیت و قیمت های مختلف می باشد و این موارد را نیز کمیسیون پذیرفت و ما راضی بودیم. پرسشنامه به مرحله دوم رفت که اینجا مردم باید مشارکت می کردند، ولی

به صنعت آنها صدمه نمی زند، چون صنعت پسته آمریکا از صنعت پسته ایران خیلی قوی تر است. دلیل اینکه از بازار داخلی خودشان دفاع می کنند، مخصوصاً شرکت واندرفول، این است که بدون رقابت، بازار را کنترل کنند و اگر وارد کنندگان، پسته ایرانی بیاورند نمی توانند هر کاری که بخواهند انجام دهند. در بازار آمریکا رقابت وجود ندارد و این غیرقانونی است که آنها از یک طریقی آن را قانونی کردن. به نظر من دولت ایران باید این پرونده را به آنتی تراست (Anti Trust) ببرد و به چالش بکشد، اما کسی دنبال این کار نمی رود.

بازیان- سوالی که کردید مثل این است که حقی از من ضایع شود و من با توجه به اینکه قاضی و دادگاه مدافع طرف مقابل است، بگوییم که نباید هیچ کاری انجام دهم. ما حقوقی را برای صنعت پسته قائلیم که باید از آن دفاع کنیم، مثلاً اگر الان در ایران به کل نظام بگوییم که پسته آمریکا می خواهد وارد شود، همه مخالفت می کنند. از آن طرف ۲ دادگاه وجود دارد که یکی کمیسیون است که وظیفه اش دفاع از صنعت است و یک دادگاهی داریم که فقط صنعت را در نظر نمی گیرد، بلکه حقوق مصرف کننده را هم در نظر می گیرد. وارد کنندگان آمریکایی به این دلیل مشتاق هستند پسته ایران وارد کشورشان شود که به واسطه ۴ مزیتی که دارد به مصرف کننده حق انتخاب می دهد و از این زاویه می توانستیم وارد شویم. خود کمیسیون هم می ترسید این مساله را رد کند چون در مراحل بالاتر با دادگاهی طرف حساب می شود که فقط صنعت را در نظر نمی گیرد، بلکه منافع مصرف کننده را هم در نظر می گیرد.

کتابی- این گزارش آمریکایی ها را آدم وقتی می خواند عصبانی می شود. در طول زمان اطلاعاتی به کمیسیون دادند و بهانه هایی جور کردند و دادند اما کمیسیون که پسته و بازار شناس نیست، فقط مثل یک دادگاه باید مستندات به آن ارائه شود و حرفی که زده می شود فقط باید ثابت شود. برای همین جایی که ما حرف می زدیم و نیاز به ثابت کردنش داشتیم از انجمن می خواستیم که حرف ما را تأیید کند و انجمن در این زمینه همکاری و کمک

گرفتند تا بتوانند یک دستور را اجرا کنند. البته ما حق داشتیم تا ۱ ماه بعد از آن اعلام کنیم که این گزارش را قبول نداریم و می توانیم آن را به چالش بکشیم و به سمت دادگاه برویم.

چرا برای فرجام خواهی به دادگاه مراجعه نکردید؟

دادگاه خودش فرآیندی جدا دارد که اگر به سمت قاضی می رفتیم تنها می شدیم و طرف مقابل ما می شد انجمن پسته آمریکا و کمیسیون و شرکت واندرفول. وقتی دیدیم صنعت پسته ایران حاضر نشد یک ساعت برای جواب به پرسشنامه وقت بگذارد، چرا ما باید به دادگاه برویم که مستلزم داشتن وکیل در داخل آمریکا است و هزینه های سنجینی دارد که بدون کمک دولت اصلاً تحقق نمی پذیرد. من مطمئن بودم اگر به سمت دادگاه می رفتیم حتماً برنده می شدیم چون قاضی، فشارهای سیاسی را قبول ندارد؛ همانگونه که دادگاه جلوی یک سری از دستورات آقای ترامپ را گرفته است. در وزارت دادگستری آمریکا یا شرایط سیاه است یا سفید، خیلی از کارها را می توان آنچا انجام داد چون از حقوق مصرف کننده دفاع می کند، اما وزارت بازرگانی آمریکا نهايتاً از صنعت خود دفاع می کند.

اشارة کردید که لابی سنجین کنگره و کاخ سفید ورق را به نفع آمریکایی ها برگرداند. سوال اینکه حتی اگر کل صنعت و کشاورزان پسته ایران نیز در روند پرونده مشارکت می کردند آیا باز هم لابی گری و فشار سیاسی منجر به رأی منفی کمیسیون نمی شد؟

کتابی- آقای ترامپ این حق را ندارد، چون این یک بحث حقوقی است و خود کمیسیون اذعان می کند که من باید از صنعت آمریکا دفاع کنم، اما اگر این کار صدمه به صنعت پسته آمریکا نمی زند من رأی به نفع ایران می دهم. پس کمیسیون به علت فشاری که روی آن بود از بین هزاران گزارش، مطالبی را انتخاب می کرد و ما می بايست جلوی این بهانه ها را بگیریم، خود ما هم به علت تنها بودن بهانه های زیادی دادیم، نبودن یک صنعت متعدد و عدم اطلاع رسانی همه محدودیت است. حق با ما است و اگر پسته ایران وارد آمریکا شود

گزارش پس از شهادت حاوی چه نکاتی بود؟

در گزارش کمیسیون یک سری قسمت ها به نفع ما بود و یک سری دیگر به نفع آمریکایی ها و من احساس نکردم که جهت گیری داشته باشند. در این مرحله یک سری سوالات برای ما و برای آمریکا فرستاده شد که پاسخ به این سوالات خود گزارشی ۱۵۰ صفحه ای شد. وقتی جواب سوالات را دادیم به سمت کامنت های نهایی رفتیم و بعد گزارش نهایی را ارائه دادیم. پرونده بسیار سنگینی بود و بیش از ۶۰۰۰ صفحه مستندات و گزارشات در آن ارائه شده است که در این میان ما به تنها ی ۲۰۰۰ صفحه از آن را تهیه و به کمیسیون ارسال نمودیم. به همین علت این کار خیلی وقت گیر و هزینه بر بود، چون باید مواطن هر کلمه طرف مقابل باشیم و همچنین مراقب باشیم خودمان چه می گوییم، چراکه سوء استفاده های زیادی کردند. جمع آوری اطلاعات آن ها خیلی خوب بود، از گزارشات رسمی وزارت کشاورزی و فعالان صنعت ایران استفاده کردند که اگر گزارش را بخوانید متوجه سوء استفاده هایی که کردند می شوید.

جایی اشاره کردید که فشارهای سیاسی نیز در به نتیجه نرسیدن پرونده موثر بود، کمی بیشتر توضیح می دهید؟ بعد از اینکه به مرحله نهایی رسیدیم، به سمت مرحله رای گیری رفتیم که بین این دو مرحله نامه ای از کنگره آمریکا با ۱۲ اسم و امضا از اعضای کنگره آمد و لحظه آخر فشار سیاسی سنجینی وارد شد و طبق اطلاعاتی که من دارم یک فشار غیر مستقیم از کاخ سفید نیز وارد شد؛ به این علت که یکی از اعضای کنگره که نامه را امضا کرده بود دوست نزدیک آقای ترامپ بود و این مساله را به گوش آقای ترامپ رساند و ایشان مخالفت شدیدی با واردات پسته ایران کرد و اذعان کرد که کشاورزان آمریکایی نباید صدمه بخورند و صنعت پسته آمریکا نباید به خطر بیفتند.

نتیجه این شد که اعلام کردند که ما باختیم، ابتدا گزارش را اعلام نکردند و یک ماه بعد گزارش به دست مارسید که کاملاً مشخص بود بهانه هایی

آمریکا به وکیل این اجازه را می دهد که بنویسد. این در محضر دادگاه یعنی دروغ، آن ها در اولین صفحه گزارشاتی که امضامی کنند، می نویسند که اظهارات وکیل مورد تایید می باشد. اگر ما این مساله را به دادگاه می بردیم، می توانستیم آنها را شکست دهیم، ولی دادگاه رفتن هزینه بر است، از یک طرف با کمیسیون وزارت بازرگانی طرف بودیم و از طرف دیگر با واندرفول که ده ها میلیون دلار توان مالی دارد و کشاورزانی که بودجه سنگین گذاشتند.

بازار آمریکا برای پسته ایران چه اهمیتی می تواند داشته باشد؟ این موضوع مهم نیست، چه ۱ تن پسته برود چه ۱۰ هزار تن. بینید من یک گزارش تهیه کردم و با دید فنی ثابت کردم که ایران می تواند ۱۰ درصد بازار آمریکا را پس بگیرد؛ ۱۰ درصد یعنی ۱۰ هزار تن که مستلزم شرایط خاص و طی کردن مدت زمان بسیار زیادی می باشد و خطری برای صنعت پسته آمریکا محسوب نمی شود. وقتی که در سال ۲۰۱۴ ۲۰۱۵ قیمت پسته آمریکا تحت فشار زیاد واندرفول بالا رفت و مصرف پسته پایین آمد و به قیمتی رسید که مصرف کننده تواننداشت، مصرف کاهش پیدا کرد. ایران هم مانند آمریکا قیمت را بالا برد، ولی وقتی دید مصرف دارد صدمه می خورد دوباره قیمت را کاهش داد تا پسته را به مصرف برساند، چون در ایران سیستم عرضه و تقاضا قیمت را تعیین می کند؛ از این لحاظ سیستم سالمی داریم. پس وقتی به دلیل بالا رفتن قیمت، مصرف پسته آمریکایی پایین آمد، پسته ایران نتوانست کل پایین آمدن مصرف آمریکا را جایگزین کند تنها بخشی از آن را جبران کرد، چون مقدار محصول موجود کیفیت اروپا را نداشت. کل پسته های درجه ۱ بدون افلاتوکسینی که از ایران به اروپا می رود در اروپا مصرف می شود و دیگر پسته ای باقی نمی ماند که به آمریکا برود. حالت است بداینید که صنعت پسته آمریکا در مقطوعی علیه خودش درخواست قانون افلاتوکسین کرد. حال وقتی در یک صنعت تولیدکننده اذعان می کند که بر علیه خودش این قانون وضع شود یعنی برای واردات هم این قانون در نظر گرفته می شود، که این

بازیان- گفته بودند که ۸۰ درصد باغ های ما تحت آبیاری قطره ای هستند که دولت با بودجه ای که در اختیار تولیدکننده گذاشته است کمک بلا عوض کرده است.

کتابی- خلاصه با پیش آمدن کلمه ی سوبسید ما جواب دادیم که دولت آمریکا و کالیفرنیا نزدیک به ۶ میلیارد دلار خرج آبرسانی و آبیاری و رودخانه مصنوعی کرده است که ۲۰ درصد آن به مصرف صنعت پسته می رسد؛ یعنی مبلغ ۱ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار خرج صنعت پسته آمریکا کرده اند و اسم آن را سوبسید نمی گذارند، ولی اگر دولت ایران این میزان هزینه کند اسم آن را سوبسید می گذارند!

من مکتوب به شما نشان می دهم که ارزش گمرکی صادرات ایران به اتحادیه اروپا چقدر بوده است و همان ماه ارزش گمرکی واردات همان کالا به داخل اروپا چقدر بوده است. در بعضی از ماه ها نزدیک به ۴۰ درصد اختلاف دارد، خوشبختانه ما اطلاعات گمرک اروپا را داشتیم و نشان دادیم که در اروپا پسته ایران گرانتر از پسته آمریکا فروش می رود. در ۵ سال گذشته، ۳ سال ارزش گمرکی واردات پسته از ایران در اروپا بالاتر از آمریکا بوده است.

اطلاعات گمرکی پسته ای که وارد آسیا می شود نیز با اطلاعات گمرکی ما فرق می کند، چون اطلاعات گمرکی پسته ایران چه به آسیا صادر شود چه به اروپا یکی است!

ما آنجا دفاع کردیم و گفتیم پسته ایرانی که توان رفتن به آمریکا را داشته باشد، نمی تواند با پسته ای که به چین می رود مقایسه شود، بلکه باید با پسته ای که به اروپا صادر می شود، مقایسه گردد (به خاطر شرایط و قوانین افلاتوکسین و سایر سختگیری ها). خلاصه این که این مساله هیچ گونه صدمه ای به صنعت آمریکا نمی زند. ولی آن ها ادعا کردند که در چین حد مجاز آفلاتوکسین ppb ۵ است ولی برای اروپا ppb ۱۰، پس چین سختگیرتر از اروپا است! اما کسی که پسته و بازارشناس باشد نمی تواند این ادعا را قبول کند، چون می داند که این حد در چین پایین تر است، اما این این حد اجرا و کنترل نمی شود! ولی صنعت

داد و به حرف های ما اعتبار بخشد. **بازیان** در پاسخ به سوال قبل اشاره کردید که برخی گزارشات رسمی مسئولان شما را به دردرس مردمی انداخت؛ آیا می توانید مثالی هم بیاورید؟

بازیان- ما در خیلی از موارد خودمان به آن ها بهانه داده ایم. سیستم تجارت ما شفاف نیست، مثلاً جنسی را که از گمرک صادر می کنیم یک قیمت می زنیم، ولی فروشمن به یک قیمت دیگر است. ولی در گزارشات آمریکایی ها اگر عدد و رقمی ارائه می کنند کاملاً با واقعیت منطبق است؛ به عنوان مثال پسته فندقی در بازار بین المللی ۸ دلار می باشد، ولی در گمرک به صورت رسمی و دستوری ۶ دلار درج می شود.

در بحث از وقتی کل محصول را تبدیل به عدد گمرکی می کنیم ضرب در دلاری می کنیم که نمی دانیم پایه اش چیست، این یعنی نبود شفافیت در اقتصاد ما که باعث شد در کمیسیون ضربه اش را بخوریم. وقتی بانک مرکزی می گوید دلار ۳۲۰۰ تومان، من از کجا برای این نرخ سندیت پیدا کنم؟! البته خوشبختانه از یک سال قبل از این ماجراهای آقای کتابی گزارشی تهیه کرده بود و در آن بازار چین، اروپا و خاورمیانه را تفکیک کرده بود و بر اساس کنترل کیفیت ۴ ستون به وجود آورده بود که بسته به کیفیت هر بازار قیمت ها با هم فرق داشتند. هیچ کدام از ما این سیستم ها را نداریم و ثبت نمی کنیم، ولی آمریکایی ها این کار را انجام می دهند، چون فقط یک واریته دارند و همه چیز با حساب و کتاب ثبت می شود، اما ما بخاطر تعداد واریته ها این کار را نمی کنیم بنابراین خودمان تا حدی مقصیریم.

یا مثلاً مصاحبه ای با یک استاد دانشگاه در ایران انجام شده که هیچ کدام از ما این گزارش را نخوانده بودیم که اعتراض کنیم که بر چه مبنایی این تحقیق صورت گرفته است، ولی آمریکایی ها آن را خوانده بودند و به ضرر ما استفاده کردند.

کتابی- در آن مصاحبه گفته بودند برای سیستم آبیاری قطره ای دولت ایران سوبسید (خود این کلمه یعنی خطر) می دهد، تولید را ۳ برابر می کند و مصرف آب را یک پنجم می کند؛ به عبارتی اعدادی که اصلاً وجود ندارد!

صنعت پسته ایران به طور متوسط رشد ندارد یا خیلی کم است. اما آمریکایی‌ها توانستند با تکیه بر اطلاعاتی که از وزارت کشاورزی و سایر منابع ایران درآوردند ثابت کنند که رشد صنعت ما از آنها سریع تر است و این یک مساله خنده دار است! توصیه من به انجمان این است که گزارش‌هایی که کمیسیون تجارت بین‌المللی منتشر کرده را با دقت بخوانند و بینند که آنها چه کردند.

آقای کتابی! USITC چه درس هایی به شما آموخت؟
ما ۲ تجربه کسب کردیم؛ اولی تجربه حقوقی است، هر چه جلوتر می‌رفتیم آگاهی مان بیشتر می‌شد و اشتباهاتی هم مرتكب شدیم و اگر این راه را قبلاً یکبار رفته بودیم شاید در آن گزارش اولیه این همه اطلاعات به آنها نمی‌رساندیم. ما از کل مراحل آگاهی نداشتیم و صادقانه و با اطلاعاتی درست به سمت جلو رفتیم، اما آنها بعضی از اطلاعات را علیه خودمان استفاده کردند و کار ما را سخت تر کردند. اگر مادوباره بخواهیم این راه را برویم حتماً با دانش دیگری خواهیم رفت.

تجربه دوم این بود که من خودم چندین ماه از کارهای روزانه خود را کنار کشیدم تا صنعت را از دید بالا و اطلاعات بین‌المللی بررسی کنم و چند ماه تفکرم را بر روی درک این صنعت گذاشتیم و تحقیقات حقوقی و تجاری خیلی دقیقی انجام دادم و دید واقع بینانه تری راجع به آینده این صنعت پیدا کردم،
۲۹ اینکه چه راه هایی باید برویم، الان ما روش‌نگار تر شده ایم چون فهمیدیم آنها چگونه جلو رفته و اینکه خودمان در چه شرایطی هستیم و چه آینده ای داریم و چگونه خودمان را باید نجات دهیم، چون صنعت پسته ایران نیاز به کمک دارد، خودش دارد خودش را از بین می‌برد. متأسفانه من دغدغه مند در این صنعت کم می‌بینم در حالی که آمریکایی‌ها در این مسائل منفعت صنعت را در نظر می‌گیرند، هزینه می‌کنند، وکیل می‌گیرند و کل مسائل را بررسی می‌کنند. آنها در کار تجاری روزانه خود منفعت شخصی خود را لحاظ می‌کنند، اما وقتی به مسائل ملی می‌رسند دور یک میز جمع می‌شوند و چاره‌اندیشی می‌کنند.

ما باید استانداردهای روز و بین‌المللی را رعایت کنیم، به جای اینکه به صادرات فکر کنیم باید بررسی کنیم که چرا صادرکننده جنس بد می‌فرستد؟ اول باید تولید را درست کنیم، در مورد مغز سبز به علت اینکه هیچ رقیبی در دنیا نداریم باید بررسی کنیم که چه مقدار می‌توانیم تولید کنیم و این محصول را به نحوی وارد آمریکا کنیم، پسته ایران اگر وارد شود به خاطر طعم و تنوعی که دارد راه خودش را باز می‌کند.

بازیان در ۵ سال آینده چه اتفاقی خواهد افتاد؟
بازیان- ۵ سال دیگر باید برگردیم و با نگاهی به گذشته و اقداماتی که انجام داده ایم بر آن اساس تصمیم بگیریم.

کتابی- باید صبر کنیم بینیم در آینده چه پیش می‌آید. آیا پیش بینی هایی که ما در گزارش‌هایمان کرده ایم درست از آب در می‌آید یا پیش بینی های آمریکایی‌ها.

پس خود این مسیر ۵ ساله می‌تواند سندی باشد برای اثبات حقانیت اطلاعات و مستنداتی که ارائه دادید.
کتابی- بله دقیقاً! مثلاً ما گفتیم

به نظر من نشانی بود از ترس آمریکایی‌ها که قانون دیگری گذاشتند مبنی بر اینکه ۱۰۰ درصد بارهایی که به آمریکا می‌رسد باید از طریق وزارت کشاورزی بررسی و آنالیز و آزمایش شود، این یک راه جلوگیری از واردات محسوب می‌شود. ما از این قانون بر علیه آنها استفاده کردیم؛ یعنی گفتیم این قانونی که خودتان گذاشتید هم واردات را دو چندان مشکل می‌کند و باعث می‌شود پسته ایران تهدیدی برای شما به حساب نیاید. ما ثابت کردیم مقدار پسته ایرانی که جوابگوی این قانون است عددی نیست، چون وقتی خود آمریکایی‌ها با قیمت سرسام آور از بازار اروپا کنار کشیدند ایران نتوانست دوام بیاورد و آن کمبود را جران کند.

بازیان- وقتی ما وارد یک بازار جدید شدیم، یا زمانی که اروپا پسته ما را تحریم کرد صنعت ما رشد کرد. از آن موقع بود که تولید پسته و ضبط آن رشد کرد و تحقیقات روی آفلاتوكسین آغاز شد و صنعت تولید و فرآوری ما رشد کرد. اگر فرض کنیم کل پسته ایران فقط قرار باشد به اروپا صادر شود این قطعاً باعث رشد صنعت می‌شود.

پیشنهاد مدیر بازاریابی شرکت زی برگر به صنعت پسته ایران در نمایشگاه آنواگا:

منحصر به فرد و خاص باشد!

پیشنهاد

بین ۵۰ تا ۷۰ درصد است. به طور کلی وقتی که به طور خاص به یک گروه از مواد غذایی نگاه می کنیم؛ محصولاتی که قابلیت دارند سریعاً و با قیمت کمتری به فروش برسند و مشتریان مان انتظار کیفیت فوق العاده ای از ما دارند؛ به این معنی که با پرداخت هزینه بالا، انتظار دارند محصول باکیفیت فوق العاده ای به آنها ارائه شود. مضافاً پسته محصولی مورد بررسی قرار می دهد.

در نهایت باید بگوییم که در آلمان سهم بازار از پسته با آرم خصوصی (Private Label) نزدیک به ۹۰ درصد است. پسته با یک کیفیت مشخص با قیمت های پایین عرضه می شود و مصرف کننده ها می توانند پسته را در یک نوع و اندازه دریافت کنند. ما ۱۷۰ سال است

اروپا شناخته شده و برنده ما همیشه نسبت به کیفیت محصولات حساس بوده و بین آنها تفاوت قائل می شود. در ضمن ما یک برنده مشهور هستیم و مشتریان مان انتظار کیفیت فوق العاده ای از ما دارند؛ به این معنی که با پرداخت هزینه بالا، انتظار دارند محصول باکیفیت فوق العاده ای به آنها ارائه شود. مضافاً پسته محصولی است که در بازار اروپا و آلمان به خوبی شناخته می شود. اما باید بگوییم طی ۱۰ سال اخیر به خاطر وضعیتی که پیش آمد، تقریباً با یک کیفیت یکسان وارد بازار اروپا می شد. همانطور که می دانید سهم فروشگاه های همواره تخفیف در بازار آلمان بسته به گروه ماده غذایی عرضه شده

حضرور نمایندگان انجمن پسته ایران ۳۰ در نمایشگاه آنواگای آلمان از تاریخ ۱۵ تا ۱۹ مهرماه ۹۶ فرصت مغتنمی بود تا با حضور در بین نام آوران این صنعت اطلاعات ارزشمندی کسب شود. زی برگر یکی از شرکت های معتبر در ارائه آجیل و خشکبار در اروپا است که سحر نخعی مسئول امور بین الملل و حجت حسنی جانشین دبیر کل انجمن پسته ایران گفتگویی با یوآخیم مان (Joachim Mann) مدیر بازاریابی این شرکت ترتیب داده است. در ادامه جزئیات این گفتگو آمده است.

لطفاً در خصوص سابقه حضور پسته در بازار اروپا تحت عنوان برنده زی برگر توضیح دهید.
زی برگر مدت زیادی است که در بازار

فضای غیرمنصفانه با هم رقابت کنند. می دانیم که اگر بخواهیم پسته هم عرضه کنیم باید به کیفیتش خیلی توجه داشته باشیم. چرا که اگر دوباره مسئله ای مثل افلاتوکسین که درگذشته پیش آمد، تکرار شود مصرف به شدت افت خواهد کرد. امنیت غذایی همیشه برای مصرف کننده مهم است.

آیا هیچ پیشنهادی برای صنعت پسته ایران دارید؟
بله. همکاران من دو بار به ایران آمده اند و تصویری از پسته ایران ارائه دادند. آنها گزارش دادند که به نظر می رسد روند استفاده از تکنولوژی خوب بوده و در زمینه بهبود و افزایش کیفیت محصول، سرمایه گذاری شده است. به نظر من فروش حجم زیاد با کیفیت پایین آسان است اما دستیابی به کیفیت خوب و فروش با قیمت بالا در بلند مدت کار دشوار است. مهم تفاوت داشتن است؛ مثلاً آمریکایی ها تلاش کرده اند که یک برنده برای پسته آمریکا بسازند. برنده ساختن و خاص بودن باعث منحصر به فرد بودن می شود، وقتی منحصر به فرد و خاص باشد محصول خاصی با هر رقم و نوعی که هست برای ارائه دارید و با کسی مقایسه نمی شوید و قطعاً از لحاظ بحث امنیت غذایی مردم به شما اعتماد می کنند. برای من خیلی جالب است که پسته ایران اینقدر تنوع در واریته و طعم دارد، یا مغز سبز ایران که در آلمان خیلی طرفدار دارد و در غذاها و شیرینی های مختلف مصرف بسیار بالایی دارد.

پسته ایرانی را ترجیح می دهند یا آمریکایی؟
تا آنجایی که ما می دانیم مصرف کنندگان نسبت به این مسئله بی تفاوت هستند. مشتری ها معمولاً به برنده یا به مزه خاص آن توجه می کنند و هیچ وقت نمی گویند این پسته از کجا آمده است؛ این جزو اطلاعات حاشیه ای برایشان محسوب می شود. مصرف کنندگان معمولاً کیفیت یکنواخت و بالا با قیمت منطقی می خواهند و به دنبال این نیستند که پسته از کجا می آید.

خوب و ثابت و با یک قیمت منطقی ممکن است به صورت مستقیم یا با یک شریک تجاری این کار را انجام دهیم.

بنابراین برای معامله طرف های خاص خود را باید داشته باشید.

مطمئناً همین طور است. مصرف کنندگان وقتی به سراغ قفسه های دنبال کیفیت خاص و برتر هستند و توقع ارائه کالای خاص از ما دارند و ما به عنوان یک برنده این را همیشه وظیفه خود می دانیم که پسته با کیفیت بالا و سالم تأمین کنیم.

چه زمانی از سال بیشترین مصرف پسته در اروپا و خصوصاً آلمان صورت می گیرد؟

الآن ذهنیت دقیقی ندارم، اما باید بگوییم به طور معمول فروش برنده زی برگر بطور پایدار و همیشگی صورت می گیرد و در طول سال عرضه ثابت است. مغزیاتی از قبیل گرد و بادام زمینی باپوست هم در تابستان خیلی طرفدار دارد. اوج مصرف پسته برشته شده، نمک سود شده و طعم دار شده با فلفل در فصل زمستان است؛ در فرانسه در فصل تابستان هم مصرف زیاد می شود.

تقریباً چه درصدی از بازار پسته آلمان متعلق به برنده زی برگر است؟

همانطور که گفتم خیلی زیاد نیست، تقریباً یک سوم از سهم بازار دست ما است. پسته عمده ای از آرم خصوصی و با کیفیت پایین به فروش می رسد. **پسته با کیفیت پایین عرضه می شود؟**

نه منظورم قیمت پایین تر بود. فروشگاه های همواره تخفیف (آلدی و لیدل) ساختار قیمتی دارند؛ یعنی قیمت را براساس کیفیت اعلام می کنند. این فروشگاه ها حاشیه سود بسیار کمی دارند؛ فروشگاه های سنتی مانند غوه، ادکا و کاغفور ساختارشان این گونه نیست و نمی توانند برای هر کیفیتی یک قیمت یکسان ارائه دهند؛ با این حال این فروشندگان سعی می کنند در یک

که در این کسب و کار مشغول هستیم و با پسته ایرانی تا قبل از تحریم های مربوط به افلاتوکسین کار کرده ایم. پسته ایرانی از منظر طعم و مزه بر سایر پسته ها برتری دارد. خیلی خوب است که مجدها در آینده بتوانیم پسته ایرانی را هم به بازار عرضه کنیم.

به نظر شما چه عواملی می تواند این راه را هموار کند و پتانسیل عرضه پسته ایران تحت برنده شما را تقویت کند؟

همانطور که گفتم کیفیت پسته باید یکنواخت باشد و ما به عنوان یک برنده این امکان را نداریم که تفاوتی در ارائه کیفیت قائل شویم. اگر نتوانیم محصول باکیفیتی تحت برنده خود عرضه کنیم چه لزومی دارد که مشتریان کالای ما را بخرند؟ عرضه محصول با کیفیت و سالم به ما اعتبار بیشتری می دهد، البته این را هم باید در نظر بگیریم که افزایش قیمت ها فروش را سخت می کند، بنابراین در نهایت سعی می کنیم محصول را با کیفیت هرچه بهتر و قیمت یکسانی به مشتریانمان ارائه دهیم. در مورد پسته ایرانی باید گفت که پتانسیل عرضه وجود دارد چرا که در این مورد با تنوع زیادی روبرو هستیم.

آیا شما به طور مستقیم با فرآوری کنندگان کار می کنید؟

بسنگی دارد. در درجه اول ما می خواهیم بدانیم که این محصول از کجا می آید و کشاورزان برای تولید آن چکار می کنند. ما کارشناسانی در سطح دنیا داریم برای اینکه تعیین کنند که محصولات چگونه تولید، برداشت و فراوری می شوند. علاقمندیم که بدانیم محصول از کجا می آید، عملیات داشت آن چگونه انجام می شود و مردان و زنانی که برای تولید آن تلاش می کنند با چه کیفیتی کار خود را انجام می دهند و آیا حقوقشان رعایت می شود یا خیر. برای پی بردن به این موضوعات تلاش می کنیم که یک یا دو بار در سال در کشورهای تولید کننده ای این محصولات حضور داشته باشیم؛ داشتن این موارد برای ما خیلی مهم هستند. بنابراین برای دستیابی به یک محصول با کیفیت

گزارش نیکولز در ۲۹ آبان ۹۶:

گزارش پرایمکس در ۲۵ آبان ۹۶:

کیفیت پسته آمریکا بدتر از حد معمول

مجموع فروش پسته آمریکا در اکتبر ۹۶ مهر تا ۸ آبان، ۳۹ هزار تن بوده که ۲ هزار و ۳۶۰ تن یا معادل ۵,۸ درصد نسبت به اکتبر سال گذشته کاهش داشته است؛ به طوری که فروش داخلی ۲ هزار و ۶۳۰ تن یا معادل ۳۶ درصد افزایش و صادرات ۵ هزار تن یا معادل ۱۴,۸ درصد کاهش را تجربه کرده اند.

کل فروش پسته طی دو ماه اول سال تجاری امسال ۵۸ هزار و ۶۰ تن بوده که ۹ هزار و ۷۰ تن یا معادل ۱۳,۸ درصد نسبت به دوره مشابه سال گذشته کاهش داشته است. این در حالی است که فروش داخلی ۲ هزار و ۳۶۰ تن یا معادل ۱۴,۵ درصد افزایش و صادرات ۱۱ هزار و ۶۱۰ تن یا معادل ۲۲,۷ درصد کاهش را نشان می دهد. برداشت محصول آمریکا در ۱۸ اکتبر ۹۶ (مهر) به اتمام رسید و حجم محصول دریافتی در گزارش اولیه ۲۷۲ هزار تن و در انتهای ماه اکتبر ۲۷۵ هزار تن اعلام شد. اندازه دانه ها حدود ۳۰ درصد بزرگتر از معمول بود و اغلب انس ها ۱۸-۲۰ شد، اما کیفیت به دلیل خسارت آفات، بدتر از حد معمول بود. قیمت های سال ۲۰۱۷ با ۸,۲۰ دلار شروع شد و در اروپا ۸,۳۰ دلار بوده است. تقاضای زیادی از هر دو مقصد اروپا و چین وجود داشت و باعث شد که قیمت ها حداقل ۴۰ سنت در هر کیلو افزایش یابند. فروش در ماه اکتبر امسال به مقدار ۵,۸ درصد کمتر از اکتبر سال گذشته بود، این در حالی است که کارگاه های پسته بندي با تمام ظرفیت در حال کار بودند؛ این موضوع نشان می دهد که کیفیت محصول ۲۰۱۷ باعث محدود شدن فروش شده است. شایان ذکر است قیمت هر کیلوگرم پسته درجه یک انس ۱۸-۲۰ در محدوده ۹,۴۰ تا ۹,۷۰ قرار گرفته و پسته درجه یک انس ۲۱-۲۶ از ۹ دلار تا ۹,۱۰ قیمت خورده است. هر کیلوگرم پسته ناخنده قیمتی حدود ۷ تا ۷,۳۰ دلار داشته است.

تنازع کمتر از انتظار پسته آمریکا

کمتر است اما در کل فروش امسال بسیار خوب بوده است و ضبط ها سخت مشغول کارند. نکته جالب اینکه در ۲ ماه اول سال جاری میزان فروش مغز (۳ هزار و ۷۰۰ تن) نسبت به همین بازه در سال گذشته با افزایش ۴۹ درصدی رو برو بوده است. این نشان دهنده محصول بیشتر قابل عرضه است. قیمت مغز از سال گذشته همین موقع ۱,۶۰ دلار بیشتر است. افزایش عرضه، قیمت ها و فروش نویدبخش افزایش تقاضا برای مغز است، که البته با توجه به روند افزایشی حجم محصول در دهه آینده باید هم اینطور باشد.

میزان موجودی پسته خندان، دهن بست و واژد را در آخر ماه اکتبر نشان می دهد. حجم پسته خندان قابل عرضه ۲۱ درصد و پسته دهن بست ۱۰ درصد از سال گذشته کمتر است. حجم پسته های واژد با ۳ درصد افزایش رو برو بوده است. پسته های دهن بست به صورت مکانیک خندان و مغز به فروش می رسدند. البته پسته های واژد هم مغز می شوند. طبق آمار موجودی انبارها برای تولید مغز به اندازه کافی است، اما احتمالاً عرضه پسته خندان در آخر فصل محدود خواهد بود. آنچه این اعداد نشان نمی دهد تأثیر خسارت کرم گلوگاه انجار بر پسته های خندان است. همان طور که در اول گزارش هم اشاره شد، خسارت این آفت در اواخر فصل برداشت بسیار شدید بود و هیچ عیند نیست که میزان قابل توجهی از ۵۷ هزار تن پسته خندان باقیمانده از سال قبل هم آفت زده باشد. این راهنم نمی دانیم که چه میزان از ۲۰۰ هزار تن پسته خندان قابل عرضه در سال جدید دچار این خسارت باشد، اما قطعاً از سال های گذشته درصدش بیشتر است. در نهایت، وضعیت قیمت ها در ۸ ماه آینده همه چیز را مشخص خواهد کرد.

سال تجاری ۲۰۱۷-۲۰۱۸ بیش از آنچه انتظار می رفت با خسارت آفات و افت میزان محصول رو برو بود.

در حال حاضر قیمت ها ثبات پیدا کرده اند، هرچند فروش پسته در ماه های سپتامبر، اکتبر و نوامبر از سال گذشته کمتر بوده است. میزان موجودی انبارها از سال های گذشته پایین تر است. محصول سال ۲۰۱۷ آمریکا ۶۰۶ میلیون پوند، معادل ۲۷۵ هزار تن اعلام شد که این میزان از پیش بینی قبیل از برداشت کمتر بود. کرم گلوگاه انار (NOW) خسارات زیادی زد. علت هر دو مورد، گرمای شدید اواخر تابستان و پاییز بود. علاوه بر پسته، گرما باعث افت عملکرد و کیفیت سایر محصولات کشاورزی کالیفرنیا از جمله گوجه، پنبه و گردو هم شد؛ البته علیرغم عملکرد پایین تراز حد انتظار، محصول ۲۰۱۷ دومین رتبه را در تاریخ تولید پسته ایالات متحده دارد که این دید خوبی از روند حجم محصول به مامی دهد.

از اواسط ماه سپتامبر قیمت های پسته بالا رفت، چون واضح بود که حجم محصول کمتر از حد انتظار و خسارت آفت باла است. برای اولین بار قیمت فروش به اتحادیه اروپا از قیمت بازار داخلی آمریکا و سایر مقاصد صادراتی به طور قابل توجهی بالاتر رفت. با این افزایش (۳۰ سنت به ازای هر کیلو) قیمت هر کیلوگرم پسته درجه یک ۹ تا ۲۱-۲۵ در بازار داخل بین ۸,۶۰ تا ۹ دلار در بازار اروپا حدود ۹ دلار است.

قیمت مغز ثابت است، چون موجودی انبارها از پسته های دهن بست و واژد سال قبل به اندازه کافی هست. قیمت مغز کامل با کیفیت (۸۰ درصد) حدود ۱۶ دلار است.

میزان بارگیری ها در ۲ ماه اول سال جاری (سپتامبر و اکتبر) از رکورد سال گذشته

در جلسه کمیته باغبانی انجمن پسته ایران موضوع کاهش لیترار پروانه ها مطرح شد:

کاهش پروانه ها غیرقانونی است

کاهش برداشت است. به راستی چرا وزارت نیرو این راهکار را برای کاهش

برداشت انجام نمی‌دهد؟

۶. آیین نامه بهینه سازی مصرف آب کشاورزی

موضوع این آیین نامه وضع مقرراتی برای بهینه سازی مصرف آب کشاورزی از طریق صدور و اصلاح پروانه ها بر اساس نیاز آبی و سطح زیر کشت و تحويل

حجمی آب به کشاورزان است.

بر اساس تبصره ماده ۱۴، مفاد مربوط به تبصره ۳ ماده ۷ این آیین نامه برای آب زیرزمینی نیز قابل اعمال است. در این تبصره اجازه کاهش پروانه ها را مشروط به «سالها و یا دوره های خشک که کاهش عرضه یا جیره بندی آب ضرورت داشته باشد را داده است» نه اینکه کاهشی را که بر اثر سو مدیریت و صدور پروانه بیش از توان سفره به وجود آمده است.

۷. مقررات مندرج در برنامه پنجم

در برنامه پنجم توسعه نیز ماده ای که به کاهش پروانه های کشاورزی اشاره کرده باشد نمی بینیم.

۸. مصوبات جلسه ۱۵ شورای عالی آب

مصوبات جلسه ۱۵ شورای عالی آب برای عموم در دسترس نیست اما می دانیم که یکی از مصوبات این جلسه

۹. دستورالعمل اجرای توامان آئین نامه مصرف بهینه آب کشاورزی و قانون برنامه ششم

باید گفت عنوان کلی این مستند مورد اشاره دستورالعمل اجرای توامان آئین نامه مصرف بهینه آب کشاورزی و قانون تعیین تکلیف چاهه های آب فاقد پروانه

بهره برداری است. این دستورالعمل توسط وزارت نیرو در سال ۹۴ تصویب شده است.

این دستورالعمل مقرراتی برای چگونگی فراهم کردن آب برای چاهه های فاقد پروانه موضوع قانون تعیین تکلیف وضع کرده است. مفاد این دستورالعمل بدین شرح

که مواجه به کاهش فاحش آبدھی گردیده و یا خشک شده است، صرفاً در اراضی آبخور اولیه چاه و حداکثر در محدوده اراضی مالک و مشروط به رعایت سایر ضوابط ماده (۱۱) آیین نامه اجرائی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب و تبصره های ذیل آن و با تشخیص کمیسیونهای رسیدگی به صدور پروانه ها مجاز می باشد.

ماده ۱۱ آیین نامه اجرایی فصل دوم قانون توزیع عادلانه آب ضوابطی را در مناطق منوعه برای حفر چاه یا قنات بجای چاه و یا قناتی که خشک شده و یا آبدھی آن نقصان فاحش یافته و استفاده کافی از آنها بعمل نمی آید و تا سه سال قبل از منوعیت منطقه از آن بهره برداری می شده است تعیین کرده است نکته ای که باید توجه داشت در این ماده میزان بهره برداری در مورد چاه ها و قنوات جدید در مناطق منوعه «بر مبنای معدل آبدھی لحظه ای پنج سال قبل از تاریخ منوعیت منطقه یا خشک شدن آنها» منظور می گردد. بنابراین این سوال مطرح است که چگونه برخلاف تصریح قانونی، وزارت نیرو صدور پروانه جابه جایی چاه هایی که آبدھی آنها نقصان یافته را منوط به کاهش ۲۵ درصدی لیترار پروانه می کند؟

۳. سیاست های کلی نظام در بخش آب و ابلاغی توسط مقام معظم رهبری

۴. سیاست های الگوی مصرف

با نگاهی به این دو سیاست مذکور نیز موردی که این اجازه را به وزارت نیرو و شرکت های آب منطقه ای بدهد که پروانه ها را کاهش دهند وجود ندارد.

۵. آیین نامه ظوابط ایجاد تعادل بین منابع و مصارف آب

این آیین نامه راهکارهایی را برای تعادل بخشی و کاهش برداشت از منابع آب زیرزمینی وضع کرده است و در آن ماده ای که اجازه این گونه کاهش پروانه های صادر شده در کشاورزی را بدهد نمی بینیم. قابل توجه است یکی از راهکارهایی که در آن برای تعادل بخشی در ماده ۴ این آیین نامه آمده خرید چاه مجاز و فعل توسط وزارت نیرو برای

انجمان پسته ایران، در پی اعلام شرکت آب منطقه ای کرمان مبنی بر کاهش لیترار پروانه چاه متوهه های کشاورزی، درخواست مستندات قانونی را از این شرکت به عمل آورد. شرکت آب منطقه ای استان کرمان در پاسخ به درخواست قوانین، سیاست ها و آیین نامه های مرتبط با کاهش لیترار را در طی نامه ای به انجمن پسته ایران اعلام کرد.

در همین رابطه جلسه کمیته باغبانی انجمن پسته ایران در تاریخ هفتم آبان ۹۶ در اتاق بازرگانی کرمان با حضور چند تن از اعضای کمیته و مهمانانی از سازمان جهاد کشاورزی؛ مهندس سعیدی رئیس سازمان و مهندس کهنوجی، مدیر آب و خاک جهاد استان برگزار شد.

این جلسه کمیته باغبانی با بررسی جوابیه شرکت آب منطقه ای کرمان به انجمن پسته توسط مریم حسنی کارشناس مسائل آب انجمن آغاز شد. وی در این جلسه به تحلیل مستندات شرکت آب منطقه ای پرداخت. مواردی که شرکت آب منطقه ای به آنها استناد کرد و توضیحاتی که حسنی مبنی بر غیرمستدل بودن مستندات آورده است از این قرارند:

۱. بند ز ماده ۲۹ قانون توزیع عادلانه آب ۱۳۶۱ مبنی بر کنترل و نظارت بر چگونگی و میزان مصارف آب و در صورت لزوم جیره بندی آن.

اصولاً «جیره بندی» به عنوان راهکار موقت عبور از وضعیت خشکسالی به کار می رود، در حالی که استناد به این بند برای سلب دائمی نیمی از حق مالکیت برداشت آب (الصادر شده توسط وزارت نیرو) بدون وجاهت قانونی است. از طرفی اجرای چنین قانونی نیازمند آیین نامه است و با استناد به این بند نمی توان اقدام به کاهش پروانه ها کرد.

۲. قانون تعیین تکلیف چاههای آب فاقد پروانه و آیین نامه آن

در ماده واحده و تبصره های آن در مورد اجازه کاهش پروانه های ماده ای وجود ندارد. قابل ذکر است در تبصره ۶ قانون تعیین تکلیف آمده؛ از تاریخ تصویب این قانون هرگونه جابجایی چاههای دارای پروانه

دوم، مسئله کنتورها، از نظر وی کنتور برای اندازه گیری طراحی شده است و غیرممکن است که در نقش جلوگیری کننده جواب بدهد، چون به راحتی تخریب می شود. از سوی دیگر نیروی قوهایه برای تعدیل پروانه نیز پاسخگو نیست.

سوم، مسئله بازار آب بود. وی گفت: آب باید ارزشمند شود ولی نه بازار آب. بازار آب بهره‌وری را بالا می برد ولی بازدارنده مصرف نیست و به پایداری کمکی نمی کند. برای بقای خود باید مصرف را کاهش دهیم.

سهیل شریف از دیگر شرکت کنندگان حاضر در جلسه تاکید کرد از موضع مهندس سعیدی خوشنود است. از نظر وی مشکل آنجاست که مسائل در میان کشاورزان انعکاس درستی ندارد و حتی در سطح وزارت خانه، رئیس میز پسته شرایط فعلی را درک نکرده اند و ممکن است انعکاس درستی از درخواست های کشاورزان رائمه ندهند.

وی از کمیته باغبانی خواست تا پیش از آن که کشاورزان به توافق برسند، برس پیش شرط هایی که مهندس سعیدی مطرح کرده توافق کرده و این پیش شرط ها را هر چه بلند تر با همه ابزار های موجود انعکاس دهند.

در پایان یکی از حاضرین جلسه، از مراحل سخت ورود به طرح های آبیاری و مشکلاتی که آب منطقه ای بر سر راه راهاندازی سیستم آبیاری می گذارد، صحبت کرد. یکی از قوانین جدید آب منطقه ای پیش شرط گذاری برای صدور مجوز برق است. این شرکت پیش شرط صدور مجوز برق برای سیستم آبیاری قطه ای را کاهش لیتر از تعیین کرده اند و در غیر این صورت برق چاه موتور را قطع می کنند.

مهندی آگاه در تحلیل این مشکل توضیح داد که وزارت نیرو به جای رفتن به دادگاه، خود در جایگاه دادگاه قرار می گیرد، جرم را مشخص کند و محکوم می کند. خودش دست به اقدام می زند. حکم به قطع برق می دهد. در حالی که قانون باید جرم و مجرم مشخص باشد و دادگاه حکم را اجرا کند. نتیجه نهایی جلسه، کمیته باغبانی بر آن شد که جلسات برای توافق بر سر راهکار انجمن برای مسئله آب ادامه باید.

می شود و وزارت نیرو از شر خلاف بزرگی که ۴۰ سال رشوه گرفته و پروانه صادر کرده خلاص می شود.

دوم، رقابت میان کشاورزی و صنعت است که در حال حاضر در کشور کشاورزی مقصص قلمداد می شود و صنعت از طریق پارانه تشویق می شود. وی گفت: «اگنون دولت هر کیلووات برق را با قیمت ۵۰ تومان در اختیار کارخانه ها قرار می دهد قیمت رسمی برق را به ازای هر کیلووات ۳۰۰ تومان اعلام می کند. این در حالی است که در محاسبات فعلی قیمت پسته بدون پارانه برق را فقط ۱۰۰ درصد گران تر برآورد کرده اند. در حالی که صنعت بدون پارانه ورشکست محسوب می شود.» از نظر مهدی آگاه هدف فعالیت های امروز وزارت نیرو حذف جهت دار کشاورزی به نفع مافیای صنعت است.

مهندی سعیدی در مقابل توضیح داد که در جهاد چندان موفق طرح پیشنهادی وزارت نیرو نیست چرا که روند آن را منطقی نمی داند. از نظر وی روند منطقی حفظ منابع آب ابتداء حذف چاه های غیرمجاز، نصب کنتور و سوم، کنترل ساعت کارکرد پروانه است. وی علت عدم موافقت را با طرح آب منطقه ای در جلسات مختلف این چنین معرفی کرد:

تفکیک استان برای تعدیل پروانه به شمال و جنوب در حالی که کل استان را باید یک کاسه در نظر گرفت. دوم، ۱۳ هزار حلقه چاه غیر مجاز که اگر در استان بسته شوند کسری جبران می شود اما در طرح تعدیل پروانه چاه مجاز بر غیر مجاز هیچ اولویتی ندارد. از مشکلاتی که در باب مدیریت مصرف آب و افزایش بهره‌وری از سوی مدیر جهاد کشاورزی استان معرفی شد رایگان بودن آب بود.

استان معرفی ای دال بر کاهش پروانه های کشاورزی وجود ندارد.

مهندی آگاه از شرکت کنندگان حاضر در جلسه باغبانی دو انتقاد خود را به شرکت آب منطقه ای وارد داشت. از نظر او مسئله ای که آب زیاد مصرف می شود مورد تردید نیست. اما اول، مسئله اصلی آن است که چرا وزارت نیرو مانع مبالغه آب می شود. از نظر وی در صورت مبالغه آب عده ای با خرید آب به زندگی خود ادامه می داند و عده از طریق فروش آب وارد شدن به رشتہ ای دیگری غیر از کشاورزی به حیات خود ادامه می دادند. این در حالی است که با تعديل یکجانبه و یکسان همه ی چاهها، همه پروانه های ارزش می شوند. مهندی آگاه تأکید کرد: با تعديل پروانه ها چاه، کشاورزی تعطیل

حال اگر حجم پروانه های اصلاحی از آب قابل برنامه ریزی بیشتر باشد بر اساس فرمول و ضریب تعديلی که در این دستورالعمل ارائه شده پروانه های بهره برداری آب کشاورزی کاهش یابد. جالب است که بدانیم آیا تأمین آب مورد نیاز برای چاه های فاقد پروانه نیز در این تعديل دیده شده است؟

این پرسش ها مطرح است که، آیا وضع و اجرای چنین دستورالعملی در حیطه اختیارات وزارت نیرو است؟ آیا می شود با وضع چنین دستورالعملی نصف سرمایه گذاری هایی که به تبع پروانه های صادر شده توسط وزارت نیرو، صورت گرفته را از بین برد؟

۳۶ قانون برنامه ششم توسعه: این برنامه نیز ماده ای دال بر کاهش پروانه های کشاورزی وجود ندارد.

مهندی آگاه از شرکت کنندگان حاضر در جلسه باغبانی دو انتقاد خود را به شرکت آب منطقه ای وارد داشت. از نظر او مسئله ای که آب زیاد مصرف می شود مورد تردید نیست. اما اول، مسئله اصلی آن است که چرا وزارت نیرو مانع تعديل آب می شود. از نظر وی در صورت مبالغه آب عده ای با خرید آب به زندگی خود ادامه می داند و عده از طریق فروش آب وارد شدن به رشتہ ای دیگری غیر از کشاورزی به حیات خود ادامه می دادند. این در حالی است که با تعديل یکجانبه و یکسان همه ی چاهها، همه پروانه های ارزش می شوند. مهندی آگاه تأکید کرد: با تعديل پروانه ها چاه، کشاورزی تعطیل

سیستم فیلتراسیون پلی آمید

- مقاوم در مقابل زنگ زدگی و خوردگی
- مقاوم به خوردگی و سایش ناشی از برخورد ذرات سنگین
- عملکرد بالا در جدایش ذرات به دلیل دقیق بالای تولید و طراحی
- ساخته شده از پلیمر خاص مقاوم در برابر عوامل محیطی (تابش آفتاب و ...)
- مقاوم در برابر ضربه و عوامل فیزیکی بیرونی که در سیستم‌های فلزی باعث صدمه به سیستم می‌گردد.

۵ سال گارانتی در مقابل پوسیدگی

شرکت بنیز تجهیز
۰۲۱-۰۸۳۰۸۶۴۲-۲۲۴
www.beniztajhiz.com

S.N.P.CO

SIRJAN NAVID PISTACHIO Co.

شرکت بازرگانی نوید پسته سیرجان

Tel: +98 344 220 5800   +98 344 220 5801

Fax: +98 344 220 5620

Lork Diba Pistachio

لرک

فرآوری صادرات پسته جلال آباد

دارای بزرگترین ترمینال پسته و مجهز ترین
واحد فرآوری و بسته بندی پسته در منطقه

کرمان - سیرجان - یک کیلومتر بعد از نجف شهر - ترمینال
ضبط پسته جلال آباد ۷ - ۰۳۴۴۲۲۵۱۱۹۴ - ۰۹۱۳۳۴۵۱۳۹۹

شرکت صنایع ممتازان

Momtazan Ind. Co.

شرکت صنایع ممتازان کرمان اولین ابداع کننده سیستم پیوسته فرآوری محصول پسته به روش تمام اتوماتیک و کاملاً بهداشتی با بیش از ۲۸ سال سابقه و تجربه ترمینال های فرآوری زیر را عرضه می نماید.

- ترمینال های پوست گیری، پاک سازی و جداسازی
- ترمینال های خشک کن پیوسته پسته
- ترمینال های برشه کن پسته
- ترمینال های خندان کن پسته (MO)
- ترمینال های مغز کن پسته

تلفن: ۰۳۴ (۳۲۷۵۲۵۰۰) فاکس: ۰۳۴ (۳۲۷۵۲۵۰۷)
تلفن: ۰۲۱ (۸۸۶۱۱۸۷۰) فاکس: ۰۲۱ (۸۸۶۱۱۸۶۹)

آدرس کارخانه: کرمان، کیلومتر پنج جاده زنگی آباد
دفتر تهران: بزرگراه همت، خیابان شیراز جنوبی،
نبش خیابان شهید علیخانی پلاک ۱۲

طرح شراکتی امین پدیدار

با بیش از ۱۰ سال سابقه اجرا

راه حل مدیریت نوسانات قیمت پسته

با هدف

بالا بردن سرعت فرآوری
جلوگیری از ضرر و زیان اقتصادی باغداران و صادر کنندگان
اطمینان از فروش پسته و دریافت وجه آن
کاهش اضطراب ناشی از نوسانات بازار
افزایش امنیت نگهداری محصول

از شما دعوت می شود به ۲۵۰ باغداری بپیوندید که هم اکنون در این طرح مشارکت دارند

رفسنجان، خیابان مطهری، نبش مطهری ۵۲

همراه: ۰۹۱۳ ۱۹۱۲۱۲۱

website: www.aplgp.com

فکس: ۰۳۴ ۳۴۳۲۲۸۶

تلفن: ۰۳۴ ۳۴۳۲۰۵۶۰

email: a.alizadeh@aplgp.com

نگین سیاره سبز

تنها ارائه دهنده خدمات پسته و مغز پاک
بدون مشکل افلاتوکسین
با تضمین قبولی تست مکرر افلاتوکسین

ارائه انواع خدمات پسته خشک و مغز
به باغداران، صادر کنندگان و تجار

کارگاه رباط کریم، شهرک صنعتی نصیرآباد / کارگاه کرمان، جاده تهران
شماره بخش بازاریابی و فروش: ۰۳۴-۳۲۶۱۲۸۴۰

